

КАТЕРИНА

КАЛИТКО

СЕЗОН

ШТОРМІВ

Катерина Калитко народилася
1982 року у Вінниці. Журналіст
за фахом, закінчила
Києво-Могилянську академію.
Лауреат конкурсів «Гранослов»,
«Смолоскип», фестивалю читаної
поезії «Молоде вино»,
літературної премії ім.
Богдана-Ігоря Антоновича
«Привітання життя», премій
«Благовіст» і «Культреванш».
Авторка поетичних збірок:
«Посібник зі створення світу»
(1999); «Сьогоднішнє
завтрашнє» (2001),
«Портретування асфальту»
(2004), «Діалоги з Одисеем»
(2005), а також книжки малої
прози «Містерія» (2007).

 ЕЛЕКТРОКНИГА

Калитко К.

Сезон штурмів. — К.: Санченко: Електрокнига, 2013 — 150 с.: іл.

Ця книжка – дитина великого мовчання, яке панує, наприклад, на глибині під товщею води, коли нагорі здійсмається буря. І внутрішньої наповненості. І цілковито іншого смакування мови. Тому порти й міські вулиці у ній відкриваються, як бруньки, випускаючи назовні листя нового дихання, кожна водна поверхня – дзеркало, в якому шукаєш нове обличчя, а кордони рухомі, як лінія припливу. І ще вона – у певному сенсі перша.

Редактор: Анна Вовченко

Коректор: Олена Шарговська

Дизайн, верстка: Ілля Стронговський

В оформленні обкладинки використані ілюстрації з Warner, R., Williams, B.S., Orchid album, (1884). В оформленні блоку використані ілюстрації з книг: Kerner von Marilaun, A.J., Hansen, A., Pflanzenleben: Erster Band: Der Bau und die Eigenschaften der Pflanzen, (1913) та Woodville, W., Medical botany, vol. 1 (1790), vol. 2 (1792).

Книжка поширюється в рамках проекту «Електрокнига», одночасно в паперовому і в електронному варіантах. Паперовий варіант з доставкою по Україні можна замовити на сайті «Автура» [www.avtura.com.ua].

ISBN 978-6177026-13-5

ISBN 978-617-7026-02-9 (серія)

© Катерина Калитко, текст, 2013

© Проект «Електрокнига»

КАТЕРИНА

КАЛИТКО

СЕЗОН

ШТОРМІВ

★ ★ ★

Da minha língua vê-se o mar
Vergílio Ferreira*

Заспівай мені тихо, щоб я відійшла нарешті.
Розсуваючи мокрі ожини руками, я озиратимусь часто,
я нестиму себе, як Дунай в прабабинім решеті.
Доспівай до кінця. Не дозволь, не дозволь мені впасти.

Доспівай мені — ротом у груди і серце взявши губами,
щоби мови сплелися у двоголового змія,
хай палив би мости і стеріг би печеру пам'яті,
хай там що, хай у ній залишається тільки мідь і

дерев'яні пташки, бачиш, двоє — онде, на сволоку,
кожна має двоє сердець, для любові й горя,
має повне скрипучих звуків мальоване воло,
то котру із двох собі оселиш у горлі?

Наші мови могли би витекти в океан,
тільки вітер курний перегриз їм хребти та русла.
Що тепер? Солончак, болота, копальні, слова.
Доспівай мені, трохи ще. Бачиш — бреду і грузну.

Доспівай же, підтримай вогнище, не засни,
я хотіла напитись — ночую, вкрита старими
літерами, насипаними на дно сухої криниці,
із якої не видно ранку далі цямрини.

Простягни мені голосом русло за видноколо.
Розберуся на березі, соски підмалюю хною.
Заспівай мені, хай я відчую: лускає кокон
і — стегно до стегна — ти заходиш в це море
зі мною.

* З моєї мови видно море (Вержиліу Феррейра)

1.

Г О Л О С И

ЖИВИЙ

Форель із бузковим боком угору йде проти течії.
Короткий осінній нерест — пора для зухвалих зайд.
Ріка закипає рибами. В повітрі холод цвіте.
Пасовища вкриваються інеєм.
Краєвиди до вуст примерзають.

Один. І зубами повільно, туго зати́гуєш вузол.
Багрянний крик на волю проступає крізь бинт.
Суша насіннина болю у тілі родить живу
прозору рослину.
Обличчя блідне.
Один.

Ти бачив усе.
Ти просто Талієсин.

У кожної тиші є потаємні витоки.
Безгучний сокіл креслить між хмар пряму.
Ти знаєш: легеня пісок просіває, як сито,
коли у пустелю зі спадня входить самум,

і голосу темна полива запікається вміть
на стінках горла.
А море, почавшись знову,
обійме зрадливо і завиграшки змие
твоє ім'я із реєстру врятованих.

Ти Талієсин, блукалець, співець і воїн,
ти бачив це. Ти пірнав з головою.

Ти знаєш, як то — лежати лицем в загибель,
густу і кислу. Як повзти поміж тіл.
Зати́гуєш бинт. Ріка закипає рибою.
Бреде отара — руна всі золоті.

Однострої усіх неіснуючих армій
досі пасують тобі, як нікому іншому.

Ти Талієсин. Ти випасаєш примари
проти зими. Що тут іще живішого.

Ти знаєш, з яких темнот рушає дихання чорне,
говориш від імені леза, луни, землі,
болю, яким зайшлося зерно на жорнах,
полум'я, що утворить із тіста глевкого хліб.

Вовки піднімають голови, нюхають дим.
Ти ж Талієсин.
Ніяк інакше — один.

Ти бачив світ зі шкури кожного звіра,
питався у кожного, хто тут живий чи помер:
світу не втримають жодна пісня чи вірш.
Значення має хіба що осінній нерест.
Риба населить річку.
Що тут іще живішого.

місіонери

Занурюючи пера у каламар, поставлений на животі,
ми писали додому, милий, що ця земля не прощає,
і що звідси одна дорога, і що нільські коні в кущах
шелестять удосвіта. І ставало не до листів
регулярно о третій. Часом — трохи пізніше.

Упіймавши твій ритм, перекинута горілиць,
я гойдалась, як чаша, що боїться пролитися
і лишити на постелі нафтові плями масні.

А тоді прокидались ми вже, як на стелі спальні
світлотіні вечірні крутили химерне німе кіно.
Нам хотілося пити, завжди бракувало прісної,
ми труїлись міазмами, смородом колоніальним.

Віддираючи шкіру по клаптях від тебе, від себе,
пам'ятаєш, я вийшла у місто вперше сама.
Риболови із електричними, ще живими, сомами,
водовози із кіньми печальними, сухоребрими,

всі на площу квапились, я теж пішла, а проте,
відмовляли легені і тіло жило нерадо
вдалині від зібганих совістей і простирадл,
вдалині від зволожених пальців та епітеліїв.

Але і найпружніше тіло одного дня
аж зітхне і захоче зірки поналиплі скинути.
Глянь: шаман вирізає із литки кусні власного м'яса,
місту злива потрібна, його пожирають піски.

Ти мене забирав, ти зі мною не говорив,
а лише проникав і поширювався, як вірус,
а вони годували плоттю свій ліс папірусний,
риб і сов, що у цих краях полюють на риб.

Ми писали додому, вустами до сургуча
припадали в надії з листом відправити янгола.

Хай старий листоноша, з середини літа, п'яний
просурмить у ріжок — і впаде остання печать.

Ми хотіли лише сповістити: у землях, де ми —
важливіші не ночі, не сім'я, не води і не міазми,
а — жертovníк.

Як всюди.

І може настати день,
коли кості саянуть. І скінчиться,
скінчиться м'ясо.

пісні невільників. будівничий мосту

Остання твоя земля, як завжди, не ця.
Рибалки вичерпують горе з гнилих шаланд.
Вовки заплутують слід, мисливці йдуть манівцями.
В намул під бики закладають висхлі тіла.

Є міст на крайсвітті: підстрелений райський птах
з'єднав береги, востаннє крила розкинувши.
А наш — на риб'ячих спинах і на кістках,
і зміцнюють кладку м'ясо й чортова слина.

Я змалку любив мости: здавалося, час і світ
посеред мосту на коротко розчиняються.
І ось тобі маєш: кривавий туман в голові,
обпечені губи і поламані пальці.

Середина мосту скоро. Навстріч ідуть
прозорі стоти світів, де дивно й неходжено.

А вдома скажуть: зрадник тілом і духом.
Ваш син і брат з'єднав наш берег з ворожим.

актори балагану, де бавляться в загадки

Світе, малий мій, тісний цирковий фургон,
ну ж бо, відкрийся, струси пилюгу з порт'єр.
Ти у нашійник із брязкальцем вирядив його
і подарував мені.
Дякую.
А тепер?

Воскова грудка із коліщатком всередині —
механічне сонце. Повішу його над ліжком.
Я могла би читати лекції із чарівним ліхтарем
і бачити: він вслухається, аж не дише.

Все ще нігті гризе. Але ніс не росте, як в Піноккіо,
коли бреше. Що хочеш, те з ним роби.
Так дзвеніти в п'їтмі, переплівши пальці і ноги,
і казати йому: ти стараєшся, в тебе піт на верхній губі,

отже, що тебе робить тобою? Зморшки, наголоси,
спеції, якими приправиш вечірню їжу,
чи ім'я, або навіть так — імена,
що гарячими язиками тіло твоє оближуть
за життя?

Чи дитинство, на смак — як яблука з хлібом?
Чи роздерта й загоєна ніздря ліва?
Чи цей піт над губою?
Що тебе робить тобою?
А розгубленим? А щасливим?

У пору колядок зламав хребта снігопад:
опівночі дах прогризає скажена злива.
Вертепе скрипучий, я майже глуха і сліпа,
роздай злидарям цю щорічну порцію дива.

Я завжди впадаю у ступор у розпал сезону,
мене замінили на сцені мляві статисти,
вигулькую з ночі — мучить хвороба кесонна.
зминаю пальцями тіла імбирне тісто —

можливо, із тебе вийде різдвяний пряник;
слава богам розлитого молока,
слава також богам кольорових прищепок,
затишку, тіням з чарівного ліхтаря,
зливі, що проти свята в осліплі вікна періщить.

Спробуй збрехати, а на дотик — дзвени,
наш цирковий фургончик у Господніх садах
їде перевальцем.
Дзвени, бо ти завинив.
І голка безжально дере прадавній вініл.
І зрізаний ніготь з мізинця Божого — місяць
над синім дахом.

скрипка

Насправді альтом я не хотіла бути ніколи.
Мені здавалася ближчою окарина.
Та якось так уже в небі чули мій голос,
що от — поселили у скрипку. Терпи, говори.

І голос грудинний мій, темний, тече собі та й тече,
і чорна діра замість сонячного сплетіння.
Я просто хотіла менше чужих плечей
і щік, та й пальці також завжди не ті.

Якби ти знайшовся — як ми могли би грати!
Були б танцювали міста і хитались престоли,
і завмиralи б вулкани у вогнедишних кратерах,
і сяйво північне цвіло б за полярним колом.
Відполірована дотиками, в футлярі замкнена, гола,
тремчу, біля серця гніздиться пільма стара.
Коли ж це вже мати до музичної школи
приведе за руку тебе, неслухняного?
І так страшно, що ти
можеш вибрати фортепіано.

Як я мрію вийти із дерев'яного тіла,
розітнувши, мов плід ножем, на півноті музику.
і вдихати, і жити німою, прозорою, білою.
Ти любив би мене, як виріс — гарячу, живу, німу.

Але сніжна мошва сідає на ліхтарі,
і сповзають вуста з облич, як червоний віск,
я співаю і чую привидів зниклої річки
у підвалах.
І тіні поміж завісами.

Я стікаю горем, не вирватись із тенет,
бо у цьому житті — говорила одна із тіней —
ти, можливо, не хлопчик зі шрамом на підборідді,
але дерево, те, із рідкісних цінних порід,
що із нього мій майстер
любовно
вирізьбив мене.

хранителі

Тут погорда солона наскрізь, і носять її, як орден
із кампанії, що забрала щось: ноги, друга, світ без печалі.
Але всі, як один, назустріч — мов Люципери, горді,
і їхні жінки з печатями непорочних зачать,
діти — з піснями тужливими, з важкими темними віями.

Хмари низько ходять — воїнство із билин.
Твоє лице — досконала невротична руїна —
вдало впишеться в цей краєвид неспокійний.

Діти їхні приносять курбан і кекси пасхальні,
жінки за ворітьми пускатимуть хтиві бісики,
чоловіки підглядатимуть за моїм ранковим купанням,
а потім схвально підморгуватимуть тобі.

Та зима — то глухий провулок, уздовж якого
благородні вина погаснуть у горлах невдячних.
Ти пірнатимеш по монетки у фонтан старовинних спогадів,
і у ніч проти березня зірветься спів на плач.

А як сон світанковий хлюпне хвилею зимною,
шліфуватиме тіло, як прибережний камінь,
на долоні в тебе світле місто ростиме
і розпоре лінію долі мостами.

І ходитимеш із тим скарбом, із тим несусвітнім каліцтвом,
що болітиме на погоду, кровоточитиме на заколоти,
пульсуватиме вранці.
Тобі хіба що залишиться — від нестерпного болю — долоню свою лизати,

із готовністю, довго — звичка доброго пса.
Ти плекатимеш диво, не віддаси ніде
між людей. Та ось ти уже і сам
ходиш гордий, як Люципер, серед тих людей,

і говориш зі мною так, наче ти — вони,
та ростеш ти крізь мене болючіше і важливіш.

Я горнусь до міста щокою, все чекаю, коли дзвонитимуть
у каплиці до утрєні.

Що нам лишиться? Лиш
запах чистого тіла, і постіль зібгана, і
теракотові плити тераси, за нею море.
Все це жити прозоро і страшно так, і так без відповіді,
як вслухатися в крики кореня мандрагори.

безсмертні

Скоро горлом піде любов, несумісна із
дозріванням на цім баштані пустих голів.
І збіжаться бродячі душі.
Застрягне в ліфті
взятий замість каталки колючий грудневий Віз.

Радо чиркнеш об зірку і вдумливо прогориш,
бо любов, як і звикле, летка і легкозаймиста.
І повільні «швидкі» припливуть, як мажі старі,
і до ранку тужитимуть біля дверей під'їзду.

Твій квартал, як намокле печиво, кришиться весь
до останку.
Монетка за переправу.
Ти подвір'ями крадешся так, наче щось украв.
Роздираючи небо, ловлять вітер дерева,
темні лодії, вгрузлі в гудрон, теліпають веслами.
Ти застряг в цих снігах, ти спалився даремно.
Тож тримайся за горло, за рану, за ранній кашель,
за любов двосічну, вбивчу в єдиний змах.
Мій безсмертний, мій втомлений, ти по цей бік назавше.

Ось трамвай світанковий — товстий золотий слимак.
Та на інший берег нікому перевезти.

силуети з освітлених вікон

У них службова квартирка — вікна у двір тюрми,
і хвора дитина у них, і все у них, як у всіх.
Пізно ввечері, коли хлопчик спить, а посуд останній помито,
коли застигає місто в цукровій тихій красі,
у тазику голосно хлюпаються дві рибини живі,
а десть у під'їзді плаче дурне кошеня сліпе,
вона сідає і думає: от, її чоловік
щоранку виходить із раю і спускається в пекло.
А там ці урки брудні, а в нього ж такий ореол
світлий довкола, що страшно часом гладити по голові,
на літо треба в село — малий цього року кволий,
треба туфлі в ремонт. Борщу наварити...
А він
саме комусь вибиває зуби, поки вона засинає,
з напарником після зміни ковтає горілку втомлено
і каже: Не хочу додому. Там ця баба дурна
і знову малий хворіє. Пекло, коротше, вдома.

надвечірня пісня птахолова

Викошують із отав солов'їв з очима дітей.
Сережку, загублену в лісі, собі підбирає нявка.
Тремтить у повітрі полотнище золоте,
І нитка бринить із тебе так гостро і тугоплавко.

У сонця — вісім променів. І, немов шестерня,
Крутиться усередині, безжальне воно й розжарене.
То тчи своє золото — на льоту перейняти
Дівчину, що літала над тобою із жайворами.

Сліди її пам'ятає столітній мох,
Лице — прадавні загублені племена.
І ловам твоїм кінець, бо вже її перемога,
То хліб допечи і зігрій у печі вина.

Вечірній ковчег її — черевичок зозулин —
Пливе ручаєм, укривається синім димом.
І ось вам тепер — ці гострі вилиці, вулиці,
Сокóли, і храми, і повні світла будинки.

СВІЧНИК

Я гіпсовий ангел. Я грію в долоні свічу —
Господар над книгою ще не почав засинати.
Прозорі дерева до нас у кімнату течуть,
І тиша сідає, різдвяна така, аж занадто.

Я знаю всі тіні по всіх закапелках кімнат,
Я знаю смаки шоколаду й повільного скніння.
А вчора господар приносив з підвалу вина,
Приходила жінка і грала нам на піаніно.

Він плакав і пив перекисле на оцет вино.
Вона уночі на веранду виходила боса.
Я страж цього дому — я дихаю пилом і сном,
Я губи стискаю і вже не ззираюся скося.

У мене подерта щока і надбите крило
Я трохи старий, хай це янголу зовсім не личить.
А завтра господар затисне мене між долонь
Щоб викашляв я всі секрети йому ув обличчя.

Та хай би він краще, з важкого прокинувшись сну
Чи жінка його, небезпечна і короткозора.
Хоч хто би — зі столу мене на підлогу змахнув
І я б розлетівся на друзки, а краще — на порох.

І потім зі світу, де так асинхронно скриплять
Ліжка й голоси, я пішов би угору по колу,
Де в гіпсове небо ховається інша земля,
І ходить моя янголиця, вагітна і гола.

віла

Я так до ладу і не вмію снитися:
ходжу з важкими бузковими віями,
повіки твоїм ненародженим дітям
мащу казок густою олією.

Впинаюся в сон твій гостро, як голка,
так, щоб до дна — із першого разу.
Ти спиш, розкритий.
По тілі голому
тінь проводить загнутим пазуром,

прокреслюючи від лобка до ключиці,
стискає борлак, за вухом лоскоче,
гойдає, нашіптує: Чий він? Чий це?
Візьмімо, вкрадімо, посестро-ноче.

Єдваб живота, зачаєний подих,
звивається тінь в постелі зім'ятій,
збирає з лица твого час, як воду —
вже скоро наповниться сулія.
Але відсахнеться, коли покличу.

Я снюся тривожно, я пахну димом,
я п'ю твій подих. Але обличчя
твое залишиться золотим.

Біжи, ще лишилося трохи світу.
Малює промінь шлях на одвірку.
Ти нині у мене з долоні випав,
як стиглий горіх із чорної шкірки —

туди, де птахами в горлі слова,
і де не я сиджу одесную.
Туди, де ти дихаєш, де співаєш
і де не знаєш, що я існую.

падре

Священику Анте сниться морська риболовля:
білі човни з ліхтарями, мокрі сіті рибальські.
А потім — Господній ранок.

Проповідувати любов,
зцілювати гризоти вбраної в чорне бабці.
Бабця давно вдова, в неї донька сліпа.
Анте каже: «Господь не покидає нас.»

Діти з подвір'їв біжать за ним із криками: «Падре!»,
Анте гладить їх по головах, пригадує імена.

Анте, отець із приморської церкви Святого Рока,
тут із тебе вийняли твій безтурботний сміх,
він у кошику тіпався, золотом стік і застиг.
Чуєш — мати з дитинства кричить: «Не пливи на глибоке!»

Анте щоночі уперто сниться, що він — ліхтар,
хвиля фосфоресцує, макрель на світло пливе,
Анте світить і світить, і вигорає весь.

І міноги міцно в риб'ячі спина врастають,
і викидають рибалки мокрі сіті на пристань,
пахне церковним воском з вікон будинків прилеглих.
Анте сміється. Заходить у воду.
Пливе далеко і легко.
І там — дитина, рибина — залишається.
Нині й прісно.

СИЛЬНИЙ

Світ стоїть на хлопчиськах, скільки б їм не було.
Є ж іще трохи таких, що завжди ними лишаються.
Слони, задерши хоботи, втікають у зоряні джунглі,
і пірнають у міжгалактичні туманності
виснажені століттями кити і черепахи.
І залишається ніч, непроглядна, як згасле вугля,
і світляк, що заплутався у волоссі,
і голуби, поснулі під нагрітим за днину дахом,
і збирати з долоні губами цукру солодку манну,
і запивати з ковша.

Світ ніякий не круглий, це добре видно згори:
раби гостроплечі, юні та срібні, несуть його, як паланкін,
із якого хтось поцвяхує канчуком.
І нема відпочинку, оце от нині хіба що,
коли час перестав і зовсім нікуди не йде.
Вранці батько тебе пожене із горища,
лаятиме за крадені яблука і любові непереконливі,
за його цигарки, без дозволу скурени натще,
кричатиме в спину: Ти ще мені попадешся!
І світ буде тяжко нести і надто вже шкода кинути.

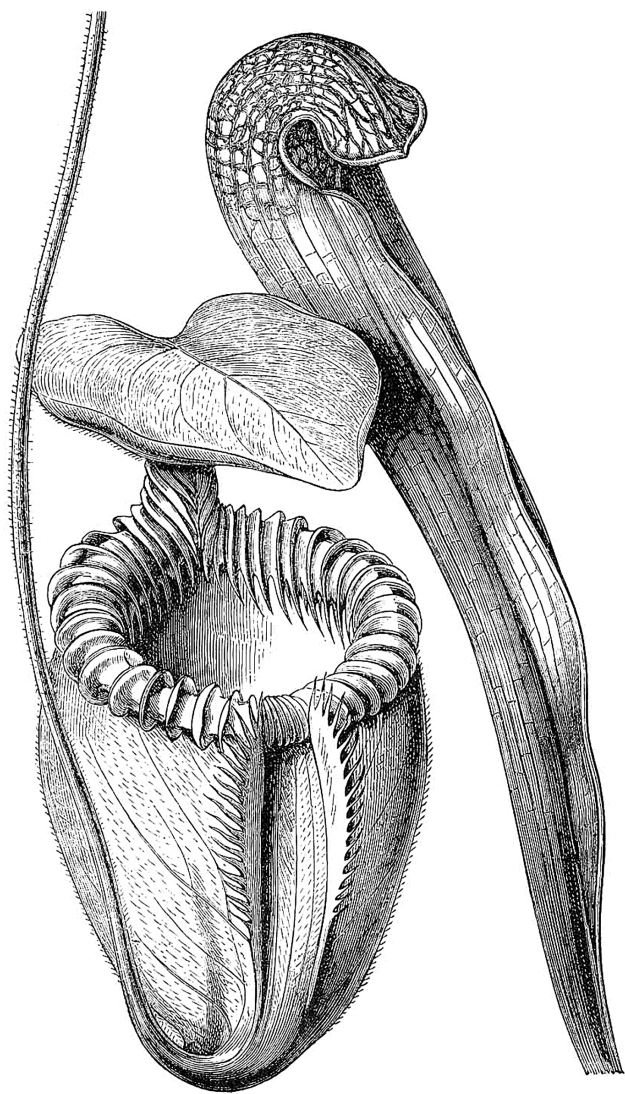
Така от собі робота, не краща й не гірша за інші.
Маленькі раби мужніють, вбрані у вічну юність.
Раз на скількись-там років побачиш рідний поріг,
побавишся в кульки, закрутиш роман або
поговориш із сином. А пісня прийде сама.
І повернешся — хтось же має нести той паланкін.
Зграбне руде оленя, тонкий та лукавий в'юн,
із першою сивиною, з черговим чортом в ребрі,
світ стоїть на тобі, і це, як не дивно, свобода.
І дякую, знаєш. Він так добре тримається.

І І .

В І Й Н А

Т А

М О Л И Т В А

краєвид із великим місяцем

Місяць — великий екран, на ньому
брата брат піднімає на вила.
Приходить в'язень до рідного дому:
мене відпустили, мила,
а чи то впустили.

По глевкій глиняній пітьмі яруги,
розітнувши бронзову спину річки,
я прийшов — поклади на чоло мені руку,
пригорни;
ну ж бо, ну,
відчини скоріше.

Гекон біжить по білій стіні,
павук під стелею сітку снує,
вона думає: я не впусчу його, ні.
Мовчить і думає про своє —

що сім тижнів уже не було дощу,
земля розтріскана; вишні старі
всихають.

Я його не впусчу.
А місяць мідний, як той таріль,
або солодкий, як абрикос.

Він стукає в двері, луна дзвенить,
вона затикає вуха ватою.
Із горищ випорскують сні, кажани,
і крапле з місяця кров його брата.

І місяць гарячий, мов куля, що
так і не вбила його в дворі,
де вовчий сон прохолоджує щоки,
де курять і лаються гробарі.

Він завмирає, зовсім знеможений:
відкрий, скупай мене в молоці,

вже душі живих затагує мохом
і в'януть мури, як стегна мерців.

А місяць над церквою у риштуваннях
загуде, як бубон — лише торкнися.

Я розкажу тобі, як це буває:
смерть приносить кошик суніць,
дме у діри у черепах
ідеально круглі, оті, на потилицях,
пританцьовує, тягнеться. Вона не сліпа,
вона мене бачила.
Прошу, впусти.

А ніч-вода гойдає тіла,
і темний дім, і припиняє вулицю.
І місяць все вище — кришталева лампа,
всередині якої пантера згорнулася.

МОЛИТВА #5

Боже мій, зглянься і глянь зі мною, поки він спить: ось його оголена

спина

зі слідами від Твого, Боже, вогненного батога.

Я знаю, усе на користь.

Часто буваючи винним

у непокорі й зневірі, він про усе здогадується.

На цій неозорій плантації, безкінечно жнучи

стебла гіркі та колючі, він закидає голову,

він шукає слова, як у кишені ключі,

він шукає опори.

Це мучить, як давній голод.

Боже мій, це між нами, але

тіло його — це берег,

до якого мене прибило із найтемнішого сну.

Ночами ми разом чекаємо шторму. Разом збираємо пера

птахів із дивними іменами.

І вдень, коли звично жнутья

трави Твої гіркі, а він співає собі —

Боже, не вдар його більше.

місто Голод

У слів «не знати» є наказовий спосіб.
Та з пам'яттю марно битися. Гени бродять, як дріжджі,
І ти відчуваєш: хрускотять усі кості
Від прагнення все йому пояснити.
Він повторює: їж.

Соки літа, дивні співи гортанні —
Він завжди співає, готуючи вам вечері.
Потім тиша, грузька, як болотна твань.
Ваша ідилія тобі поміж ребер пече.
Він годує тебе із ложечки, із руки,
Ти йому: знаєш, я отак ще ні з ким,

Знаєш, я ж із найсправжнішого голодного краю.
Ми там змалку вміємо брехати і помирати,
І тому повсякчас повторюю: що це — правда чи гра? Не збиткуєшся?
Правда?

Він каже: не їж руками, індичка трохи сира,
Не пропеклася всередині.

Ти йому: знаєш, я купувала вапно зі стін і хрумкотіла крейдою,
Я хотіла знати цей світ на смак, це було моє кредо.

Витискання страху, вакуум, штучна кома,
Внутрішньовенно, звично — кубиків з вісім відчаю,
І тому ти не вмієш часом згадати його обличчя,
Але — терпкий, солоний, як торкатися язиком.
Ти не літала у снах —
Ти пробувала все на смак.
Ти носиш в собі чужий велетенський спогад про голод,
На нерви твої ніколи не нарастає багато м'яса.

А він тобі: з'їж ще шматочок, ось гаряче, щойно з вогню,
Витри руки серветкою, губи теж. Не блазний.

І коли ви вночі засинаєте, мокрі й голі,
Ти неспокійно спиш і кличеш його на ім'я.

Ти не любила бути малою і постаріла вже в тринадцять.
А він кружляв над тобою — бистроокий гордий шуліка.
Тепер не крутись в тенетах, запекло кусаючи лікті —
Зачешиш і спустиш петлю, на якій все життя тримається.

Отже: не внесена в путівники міжгалактична траса,
Планета Земля, Євразія, Європа, ведмежий кут,
Липкий топонім, від якого не відкараскатись.
Гумберт годує Лоліту на літній кухні.

ШОСТЕ КВІТНЯ

Спиш не лише з одним оцим чоловіком,
А й з усеньким його життям.
І часом воно заважає вам спати чи просто собі обійматися.
Скажімо, часто приходить війна і лежить між вами, немов дитя,
Яке боїться лишатись на самоті у темній сусідній кімнаті.

У війни, каже він, в арсеналі багато чисел:
Двоє родичів — один мішок із кістями,
Тисяча триста дев'яносто п'ять днів облоги міста,
Три пакунки з гуманітаркою: масло, консерви, сухе молоко, три
брусочки мила.

По тебе приходять четверо, кожен зі зброєю на плечі.
Показують список, ведуть тебе під конвоєм
Через місто нічне. Два рази, ідучи,
Чуєш снаряди, що пролітають високо над головою.
...П'ять разів із барака виводять під зливу вночі
До відкритої ями, в якій вже гниють сорок троє,
І щоразу думаєш: от я нарешті зараз помру
І зізнаюся Богові — це був невдалий жарт.
А вони вас кидають всіх долілиць у бруд
І тицяють у потилицю дуло, і мусите довго лежати.
І відтоді я розлюбив, каже він, дивитися сні —
Всі ці спогади, знаєш, не дуже-то й чоловічі,
Коли ви біжите через ліс, вам у спину стріляють вони,
коли куля в стегні, а ти все відчуваєш оте багно на обличчі.

Ось тоді велике безлисте дерево болю проростає й пульсує в грудях,
І ти не відповідаєш, бо що на таке відповісти.
І стираєш, стираєш, стираєш йому з обличчя той бруд,
Навіть крізь сні.
І навіть
Коли на відстані.

* * *

Озирнешся назад і відчуєш у горлі сіль.
Жовтий змій вогняний лежить на даху костелу.
Сад за домом шумить. Шум подібний до голосіння.
Завтра вийдеш у сад, а він тобі не зацвіте.
Завтра глухо тобі співатиме дзвін великих пожеж,
завтра річка твоя закипить і стане кривава.

Сни тривожні над ранок, і ранок тривожний теж.
На листку винограду завмер величезний равлик.
Завтра вийдеш на станцію — потяги, поспіх, пил,
так бентежно, неначе війна.
Між чужих усіх
заговориш до когось — у голосі скрипне сіль.
І велика пожежа на серці.
А поки — спи.

сєвда

Роздані ним перед від'їздом раритетні вініли
хлопчиська пустили на медіатори, сусідки поплавили на вазони.
Більше ніколи не гратиме в домі сонному
платівка, під яку тато й мама його зробили.

У сім він ганяв у футбол, і м'яч котився донизу
стрімким узвозом.
Коліна збиті, задирки на руках.
Дикуватий погляд — виклик і непокора.

Розбите вікно в сусіда.
У батька вдача сувора.
Іще плюс сім — і звичка з дому тікати,
і вперше зламаний ніс, і на щоці глибокий поріз.

Щовечора між оглухлих стін кварталу
смерть розлущувалася, як горіх.
А ще тут робили і продавали
золоті, з кольоровим склом ліхтарі,
знаєш, такі, щоб запалювати на Байрам —
відкрити дверцятка, всередину свічку поставити.

Він вбивався в палки нетерпляче, як здирають кірку із ран,
він розчинявся у світі, мов кубик цукру у каві,
і — треба ж — на дні загус.

Повернувся, цілує маму,
дбайливо приносить їй салец, кліпає, як у дитинстві,
ріже салат, купує халву, а ось уже і Байрам.
У вікні, що на схилі — ліхтарик.
Так мерехтить!

І тільки — нічого, нічого вже.
М'яч по річці пливе.
У сусідській стіні між вікнами засіла намертво куля.
І тільки далекий ліхтарик: барвисте його мерехтіння
вимаює із розламини часу його неслухняну тінь

з гітарою на плечі, невисоку й тонку.
Тінь має волосся довге, сімнадцять років, тінь ранні яблука рве.

Товарняки руді переповзають насип,
тягучі, мов карамель між зубів.
Тоскно утробно гарчать.
Ніч, а місто кипить. Кольором сходить час.
Свято, світло, дари.

Із музики, що звучала у вечір його зачаття,
у тітки Зейни на підвіконні росте мандарин.

морський бій

любить

з усім цинізмом і відчаєм останнього шансу
каже лежи не рухайся я принесу попити
між B7 і B10 догорає лінкор підбитий
в синій жилці на скроні тіпається душа

про твої любові у які ти вірила як у випробування
правда така це не більше ніж біогумус
а тепер проживи його як невиліковну хворобу
доки він засинає читає вдиhaє кусає губи

гадає що спиш дзвонить другові шепче люблю її
заламує руки ламає стрункий шаблон
і доки він виграє тебе і всі ваші морські бої
ти не можеш згадати чого ще між вас не було

ось тепер поживи з цим і пий у нього із рук
і долоню клади на скроню йому де жилка нервово б'ється
не шкодує кораблів безпорадно продовжуй цю гру
доки він у тобі над тобою і доки він просто є

серед ночі бува задихаєшся від концентрації чуда
никаєшся у ванній гарячково надзвонюєш мамі
мамо мамо прийом я вже здається контужена
скільки тривати нам
я гублюся у власному домі у мене слабшає зір
я панічно боюся вийти із дому на відкрите подвір'я
і вже майже глуха тільки чую
як він сміється — і рветься третя струна
і от зараз скажу що люблю його мамо
і стану нарешті німа
і моя продірявлена шхуна подохне на міліні
але він залишається він ще зі мною побуде
із усім своїм вродженим
відчаєм і цинізмом.

лихоманка

Уявляєш, мій милий, вночі ця пекельно тепла вода
проникає під землю, утворює темні фонтани,
що вдаряють в ядро земне.
На світанку вода повертається,
проступає, тече, проливається в пригорщі нам.
Обмиваємо нею кожному ранкові ноги,
а тоді п'ємо її натщесерце, як трунок, видобутий
з медальйону із каменем чорним.

Він мовчить і нічого не каже: на крикові камінь лежить.

Уяви собі ти сама: поселяється в тельбухах смерть.
Роз'їдає черва те, що й доти служило непевно,
і розширені ніздрі повняться запахом тління —
сморід власного тіла гострий, жаский, солодкавий.
Уяви собі: так
проступатиме кара, якою запито всі ті розхристані
ночі, коли ви шепталися в ліжку,
свято вірячи в чинне домовлення з Богом,
за яким він би мав не вслухатись у ваші розмови,
а лише в янголячі хори; та у ваших гортанях
оселялися звуки тваринні і рвали вам горла,
і волосся липло до шиї.
Ви спіялися, геть зневоднені. Так несито хотіли пити,
аж не чули червоного запаху спеки розчинної.
Під цією землею прокладено райський бамбуковий водогін,
та вода прилітала із неба так рідко і ринула в нього,
мертві мертвих купали, коли заходило сонце,
і тоді малорослі полки лихоманки ебола
карбували по трубах свій крок.
І навпомацки ви
обдираючи пальці, крутили зіржавлені крани.

Дай води мені, він просив тебе, дай мені трохи води.

Присипляючи страх, на живіт йому кладеш голову.
Любиш його так страшно, що можна вночі не прокинутись,

якщо серце, розбухле від крові, проколеться об груднину.
Просякає потом його шкіряна ладанка,
прилипає до тіла намертво між темних сосків;
важко груди здійснюються, в них танцює вогонь.
Вас навідує доктор в сорочці із мокрою спиною,
доторкається ладанки, повної сліз притамованих,
прокажіть «Отче Наш» — залишає найкращий рецепт.
Ти мовчиш, видихаючи, плач проступає крізь шкіру;
забагато поту довкола. На кожній з речей
замість пороху — піт.

У розпеченій тиші кімнати чутно, як легко восковіє шкіра.

І тепер ти вже знаєш: слова, які можна мовити —
це не більше, ніж вигадка, що оживає тоді,
коли мозок свинцем заливає важка глухота,
хоч, можливо, не так і важка, але просто Велика.
Ви ковтнули слова і тому не їсте вже три дні.
Ваша ситість страшніша від голоду диких племен.
Розчиняється в роті камінь, вкривається цвіллю крик.

Поцілувати б його в потилицю, ніби вистрілити,
щоби цей запалений сон зробився світлим і безкінечним.

Ті, що просто зараз
обіймаються та сміються,
ще не передчувають, як буде у них під шкірою
ворушитися
білий змії хвороби чи сумніву,
як вони замовлятимуть змія,
годуватимуть молоком,
або й світлою кров'ю з розтятих артерій,
якщо тільки змії попросить.

Я читатиму вголос, лампа всю ніч горітиме,
а над ранок погасне жар і схолоне піт.

fethi

І хіба ти не знаєш, хіба ти не знаєш, як мені
опинитись кортіло у твоїй оболонці,
щоб відчути оце вдирання, кидання якоря,
катування думки від вдячності і до злості
з твого боку.

Звідти, де кожна ніжність —
почастований зрадник, що відмикає браму.
Розчахнути покірне, віддати усім вітрам,
шматувати покрови, дістати усе, що між
нас лишалось таємним.

Кришити вутлі льоди
і в'язати у вузол нерви — біль не мине.
Ти в моєму тілі палив би страх-каганець
і згасив би просто перед приходом орди.

Я би вдерлась жорстоко.

Мені би перемикач.

Та сліпою змією пульсує в плечі «якби».
Так, не чуючи сили, стискає твоя рука,
що порфіром на тілі шляхетні цвітуть відбитки.

І сказати б «впаде порт'єра». Але плавляться жалюзі.
Ти провалюєшся у мене за секунду до мого злету.
Наші спина до спини. І,
і твоя незрадлива «Зіппо»
все ніяк тобі не підпалить
тріумфальної сигарети.

велика тиша

У епікризі напишуть: вони були надто ніжними в ту годину, коли
сніг привів до міста свою нездоланну кінноту,
женучи попереду найбаскіші бурани;
сніг захоплював перші поверхи і видивався вище,
йшов по площі парадом,
цілився з-за фіранок,

ув облогу брав їхнє обжите горище
(ну гаразд, затишну їхню мансарду),
а вони з'ясували саме,
що він музикує, не знаючи нот,
а у неї шкіра молочна, як у Юдити Кранаха.

Сніг розквартировувався і розсилав гінців,
і підкріплення прибувало і прибувало.
...Вночі, не вмикаючи світла, бачили із вікна,
як стає в палісаді прозорий зимовий флот:
сонно щогли скрипіли, плутався такелаж,
хрускотіли сигнальні промерзлі німі прапорці.

А вони доїдали останню пайку тепла,
і не мали жодної голки в голосі, щоб уколотися,
лиш одну — у шитві;
синя нитка повзла, як жива,
а вони цілувалися, аж кровоточили губи.
Сірий пес біля грубки дивився очима Анубіса.

Неможливо було вдягтися: повітря ранило, і
кожен одяг здавався грубим і ятрив порізи,
кожен видих викликом був, але вдих — це той іще ризик,
пахли тілом її кілька пізніх яблук на таці,
і казала вона: всі пішли, ми тепер самі;
він: усе завоюють, а нас і сад — не посміють.
Він виходив босоніж надвір назбирати хоч трохи хмизу,
І вертався заледве.
Заледве, але вертався.
І крізь лід на черешні іскрили краплі смоли,

І штандарт крижаний тріпався на гілляці.
Сніг казився, гатив із гармат, висував умови капітуляції,
і тонули у безпросвітному молоці
теплі, зранені, виснажені обоє.
Він казав: а піти би й понести сад, мов букет, у руці,
щоби в іншій землі населити його собою.

І такими були всі обставини, що тривати більш не могли,
але все неможливе таке зазвичай тривале.
Ну і от.
В епікризі, як сказано вже, запишуть:
вони були надто ніжними.
І їх розірвала,
як гранатою,
ізсередини,
біла велика тиша.

прогулянка з янголом

Ця твоя біологія виплюнула тебе.
Бачиш, трави збиваються в зграї, стають на крило.
Язиком з піднебіння шовкового, піднебесного
обдираєш агатове глибинноголосся.

Подивися, яке прийшло божевільне світло,
стане смальтою в ньому кожна підніжна рінь,
мов із фрески, янголи глянуть на тебе звідти,
місяць в денному небі — шкурясте яйце зміїне —

настромився на списа янгола-хлопчика.
Ти — змія, що з того яйця на землю ковзнула.
То зніми свою мідну маску його руками,
хай вже скаже, як звешся, хай вийме тебе зі сну —

Просто виросла. Пусто. Нехай аличево, біло.
Янгол дивиться строго, кипить на губах ропа.
Скільки можна уже, світлоносна нестерпна діво,
дівко бісова.
Падай, деннице.
Давай же, падай.

вулиця Озеро

Вулиця Озеро витікає зі свого імені,
схожа на звуки дзвона, що виплюнув з рота било.

Вимолене, сточене димами, дивами, зимами
чорний бік підставляє: кусай, труїся, люби.

Пауза, просто пауза, але нічого більше,
радості й випадковості вже шикуються в чергу:
може, зненацька зіб'є ретро-автомобіль
чи приправлять кураре звичну мою вечерю.

Або, де попід кригою дише сліпа весна
і ловить губами блешні, а губи такі бліді,
дід, риболов-камікадзе, запам'ятає нас,
як ми йшли через річку, майже вже по воді.

Кохання викохує монстрів.
Із бутонів тюльпанних
випурхнуть зовсім скоро, липкі, як тісто сире.
Ти кажеш: у тебе коси переплутались, моя панно,
ходи — розчешу. У мене якраз із собою гребінь.

А я, я знаю про тебе і море: воно торкається так,
що ти аж скрикуєш подумки. І воду шукаєш, хоч де ти.
А я проти моря — дрібнота. Хіба що руку в кулак
стискаю, і сходить ропою ця дурнувата планета.

Вулиця Озеро, витурений дух страшної води,
скресне асфальт, і хвиля понесе нас під греблю й шум.
А ти все киваєш рукою, кличеш: ходи, ходи,
навіть як не розраджу — коси бодай розчешу.

Просто в цьому сезоні це останні гастролі мужності.
Вихилім з цього приводу хоч по келишку ртуті.
А потім лягай коло мене, пустий і чистий, як мушля,
морем вилізана.
І вулиця Озеро
лежатиме з нами тут.

злітати і залишатися

Обративший в ангелов всех, кто
меня имел.
Настя Романькова. Caravaggio

Любов — повтори її знову — любов, любов —
це наче камінь, який розчинив і випив
за вечерею. І неспокійна, збовтана
рідина під борлак зачочується зі схлипом.

Відкритіший — переможений. І від цього закону
порятунку нема, як і практичної користі
від знання про.
Своє циркове трико —
шкіру із себе стягуй. Повні музики кості
вийми під світло місячне.

Так і вони народжуються:
метелики — з колисенок, птахи — з плодів перестиглих,
і кидаються на світло пустих облич перехожих,
а ти із розпуки плутаєш реторти свої і тиглі.

Як скарабеї — з очей, а змії — з-під язика,
породися із себе, змінений, майже звільнений.
Грузнуть повітряні кулі в небі, бо ніч м'яка.
А з тебе лише прокльовується білий цей недобіль.

Нетопирі — із темних переплутаних кіс,
нерпи — із тіл коханців, знесилених перед ранком.
Усе собі народилося. А руки твої важкі.
І жодна звільнена птаха не скине тобі пера.

І глухо лускають яблука, і навпіл.
О цій порі
клич її, клич, пантероокого янгола,
що стягне шкіру — як майку з дитини — обвуглену по краях,
щоб теплими лезами крил
нарешті
тебе
зарізати.

return ticket

Залишайся.

Хтось має піти саме з ним за край
обгорілої фотокартки, де обривається нитка.
Ще до сьомої тридцять є трохи часу на сни.

Він з тобою така полохка, наповнена диханням глина,
він з тобою дитина, а діти не помирають,
діти просто виходять в життя і збивають коліна,
а коли починають нити —
Боженька їх з балкону кличе додому, до раю.

Словом, побудь, хай він спокійно грається.

Іноді сниться, бува, що ти —
чартер до світлого прихистку самогубців,
усіх, хто стирав молоко у тебе із губ,
учив не боятися висоти,
хто перетинав із тобою твій перший в житті кордон,
дражнив повільних амбалів на паспортному контролі,
казав, що в куцах край дороги ворухнуться гноми і тролі,
та повертав неушкодженою в тепле кубельце дому,
хто збирав для тебе перли на літоралі.
Хто, може, не сам згубився, а просто своє відбув.
Але ті, здається, окремо, і летіти до них ще далі.

Але прилітаєш, сідаєш, як у кіно — просто на пружі води,
із вантажем в утробі, із листами й привітаними.
Вони вибігають назустріч, вони тебе не розлюбили,
вони не змінились, хіба що стали трохи блідими,
і кидають вгору свої капелюхи, сліпучо, тропічно білі.
І ти обіймаєш усіх, отак по колу, по колу,
збираючи зустрічей понаднормове мито.

Скільки разів ти збиралася не повернутися звідти,
залягти на дно, сховатися від Інтерполу
із вогняними мечами.

Чекай, але хтось же вдома тебе зустрічає,
і ще та фотка обвуглена спокою не дає
чому це саме він отам на краю,
аж пахне смаленим і сиплеться попіл зі щік.
На ці острови візи йому не дають.
Повернися і більше ніколи не спи вночі.

Дивись, як пітьма приступає — водою в мангровий ліс,
тримай на поверхні пневматофори, дихай.
Простягни йому дихання, як останньому на землі,
хай не знає і спить. Огортай його тіло,
поки шумлять над тобою чужі пропелери,
тихо
дочекайся, щоб вранці розкрився бутон стапелії
поміж стегон.

Найщиріші чуття — то чуття потопельників,
говорив премудрий Ортега-
-і-Гассет.
Або, можливо, Садко.

Я повертаюся гріти постіль і молоко,
прочитати всі речення далі першої коми,
шепотіти йому на вухо, упіймавши губами незримо,
пильнувати, щоб не виходив за край один,
і глушити зусиллям волі дурнуваті будильники.

Бог мені гасить людей, як вогні посадкові,
та я сідаю — навпомацки,
важко,
натужно хитаючи крильми.

І І І .

З И М А

В

К А П Е Р Н І

Трохи пам'яті, пам'яті. Море ділиться на моря.
Протоплазма густішає. Це щорічний обряд:

Я втікаю в пітьму, нову нарощую шкіру.
Я стаю на ноги, повторюю звичне «Вірую».

Всі народжують хлопчиків — може, справді війна.
Я гострю свої зуби, я здавна звір-одинак.

Як гаряча земля, я приймаю у лоно зерно,
Проростають із нього солдатики — і виявляються сном.

У Колхіді вино, у Кімерії хліб,
Серце, як зуб зміїний, отруту пускає вглиб.

Кличе голос з-за моря — вітер гасить слова,
Але він ще тримає, як древня іржава кітва,

На міліні любові, по-старому затятої.
Стільки пам'яті, пам'яті. Море до краю життя.

КОЛИСКОВА

Право на розкіш у тебе в крові, то й що,
Коли Бог закинув тебе у ці піски й болота,
Під сонце немилосердне, крізь вітер, що ріже щоки,
Край моря, що рибу дає і забирає літа.

З початком сезону прибій підкидає тобі підходящу
Самотню і спраглу дівчину (щороку лиця нові).
Ти пробуєш бавитись нею, але в неї виходить краще:
Ти дуже цікава іграшка, і саме на цей її вік.

Ти виростеш добрим, та це ні в що добре не виллється,
Бо врешті підвернеться якась погана компанія.
Ти матимеш білий прозорий шрам на вилиці,
І він ставатиме червоним після купання.

Невдовзі проріжеться та відчайдушна відвага,
З якою, буває, до сповіді йдуть оглашенні.
Із тим самим незворушним лицем архангела
Ти будеш чистити рибу і випадкові кишені.

Ти добре плаватимеш, любитимеш глибину
І хвацько пірнатимеш під велетенські хвилі.
Одного разу в тебе стрілятимуть і промахнуться,
І вийде банальне — м'які тканини, навиліт.

І правильно, що це все тебе не тривожить.
Ти спиш, а просте найгірше іще чекає:
З містечка поїдеш у місто, там закохаєшся,
Надумавш їй чи собі вкортити віку,
І ніц не зможеш.

опівнічна пісня з-над обрію

Зелений камінь в моєму персні, зелений,
як прибережна вода, як сік морської трави.
Я пісню співала, а ти дивився на мене,
ти погляд мій, як зелену пташку, ловив.
А голос мій — що той мед і шавлія, чи як сіль з молоком,
як чорний плід важелезний, де зелений м'якуш під шкіркою.

У місті твоєму плачі та подзвін, і ти вже знаєш, по кому,
і рвуться човни на мій голос із прив'язі, як ті коні баскі.

Зелене склепіння води поглинає звук,
райдужно в напівсвітлі зблискує хвіст лускатий.
Я гладжу твої вуста пошерхлі, питаю: «Як тебе звуть?» —
і чую у відповідь лиш: «Яка холодна рука!».
Вдома увечері, кажеш, гаряча юшка,
постіль на лаві.
Залити би воском вуха!
Тоді би стримав при березі солону шебеку свою.
Ти слухав мене щоночі. Навіщо, навіщо слухав?
Ти знав про мій темний вир.
Тепер забудься і спи.
Я розчешу тобі коси, вплету в них прозорі перли.
Матимеш очі зелені, як я, перламутрову спину,
пам'ять коротку, як всі, що вмирали й не вмерли.

У місті твоєму, кажеш, росте такий самий, як ти —
високі вилиці, очі великі — єдині скарби бідности.
Як він без батька? Не переймайся, зможе.
Вітер із суходолу — пісня його не стривожить.
Однаке якогось дня він теж сюди припливе.
Перехилиться через борт, покине покірне стерно,
побачить на хвилі відкинуту батькову тінь живу —
своє обличчя зблідле —
і спокійне барвисте дно,
на дні заіржавілий компас показує зюйд-зюйд-вест.
А потім випірну я і спитаю: «Як тебе звуть?».

трамонтан

В потаємних колодязях ранком солона вода.
І потрібно іти, хоч ти смійся, а хоч ти ридай.
Ця дорога вузька — звичний спосіб утечі від.
Нею з мертвого міста востаннє пішли живі.
Розібрали на камені жйтла, життя, жалі,

І понесли на плечах донизу, на кораблі.

І дощі обгризають покинутий тут кістяк,
Вороння ще говорить по-людському, та не так.
Ти із доброго дива лишився за всіх один,
У священних колодязях майже нема води,
І немає чим дихати майже. Але, між тим,
Море видно з вершини, захочеш — то долетиш.

Висипаєш монети та спогади із кишень,
Щоби стати ще легшим. На пам'ять хіба що день,
Коли кожен ішов, несучи свій дім на горбі,
Ти — лишався. І місто лишало себе тобі.
Але ворон — у хмари, у землю — вода, а ти
Триста років на море дивишся з висоти.

Ти підпалиш свій дім і нарешті злетиш крізь дим
Так звичайно і легко, як тут по землі ходив.

звичайний

1.

І оце відчуження, або змертвіння,
або як його краще іще описати,
вона вважає природним.

У вікна дишуть пасати,
такий сезон.

Він гойдає дочку на коліні
і думає, що ця клята сезонна мігрень
убиває віру геть у всі чудеса.

І він все частіше із дітьми у домі сам,
і він відчуває, що згасне урешті-решт
щось значно більше, ніж він,
звичайний один.

І діти потроху звикли засинати без мами.

Вона повертається пізно, цокаючи каблуками.
Сонна набережна довга, із жовтими ліхтарями.
Сорок вісім сходинок вгору від урізу води.

Він зовсім не проkliнає увесь цей курортний рай,
в якому більше немає чим узимку зайнятися.
Такий великий будинок, така порожня кімната,
така красива країна, така глибока діра,
і хто тобі, друже, винен, що ти не вмер молодим.

В чиємусь чужому космосі світиться дурна планета Земля,
на ній — сорок вісім сходинок вгору від урізу води,
і вітер несе над хвилею із комина теплий дим
і щастя, яке було таким,
таким недоречним для.

2.

Перший страх сильніший за перше все.
Другий пором вже о сьомій нуль шість.
Сон, як відплив, на глибоке вперто несе.
Він прокидається. Молиться. Швидко їсть.

Потім виходить у галасливий порт,
Перечіпається об кольори та звуки,
Запахи, що дражливі в ранкову пору.
Марно шукає в кишені знайому руку.

Чотирибальний шторм, але пором іде.
Людам на інший берег — робочий день.
А багатьом із них взагалі все одно.

Він вийняв мобільний, та так і не подзвонив.
Сусід над журналом додивляється сні.
І може би справді краще усім на дно.

Бо страх уже тут, від нього не утечеш,
Хвиля між скель заходиться диким стогоном,
І щойно хтось поторсав його за плече,
І він озирнувся, але позаду нікого.

Ранок, і люди гасять свої світла,
Різно, неначе їх задуває вітер.
Він ще пам'ятає, якою вона була.
Руки в кишенях у нього любила гріти.

Буря здирає із кручі життя чиєсь —
Сотку городу, сад на кілька дерев.
Знаючи наперед, що частина його помре,
Він відчуває: нарешті ця смерть настає,
І всміхається.
Шепче собі: Амінь!
У сезон штормів постійно хтось помирає.

Гаснучи по одному в гнилій зимі,
Вікна, як світляки, відлітають в рай.

зима в Каперні

Майже як за Страбоном: замерзло море,
б'ються об кригу головами дельфіни.
Не дісталися берега впіймані в лід човни.
Я нанизую перли дрібні на нитку,
бабця казала на нитку таку «сувора»,
бачиш — усе суворе: зими, нитки, мужчини.

На плече одному з таких я вкладаюся спати,
він обіймає мене, кутає ноги босі.
Вранці він любить пригадувати, яка була тепла осінь,
як через наше містечко йшли чужинські солдати,
один попросив пізню квітку, що в мене була у волоссі.
А риба пливла і пливла в наші сіті, немов навіжена й сліпа.
Кров шелестить у темряві, ніби й плече — це море, там, —
вухом до шкіри, — глибоко йде косяками риба.
Осінь була недовга, але хоч золота,
як скринька монет, за які ми дім купити могли б.

От я розмовляю з тобою, дитино, але ж тебе немає,
бабці також, а жаль — нам говорилося добре.
Мисливці виходять на свіжий сніг.
Хорти тривожною зграєю
заливаються гавкотом і зникають за обрієм.
За стіною шумить вічно безсонний заїзд.
Пахне смаженим.
Хлопчик сипле коням зерно.
Я продам це намисто. Купимо щось поїсти.
Як холодна вода в легенях, тягне зима на дно.

Але ж віра уперта: спробуй, піди по воді,
безодня замерзла, тим більше, коли ще нагода знову.
Холод повзе, як змії, від нього ніде подітись,
в'ється в пальцях сувора, сувора нитка,
може, зів'ється й вона у якусь основу,
в линву чи ятер.
А ще у мене є мова.
Я промовляю дім — і створюю дім.

От зараз промовлю море —
І воно заговорить.

Найбільше дітей народжується в години припливу,
а відплив забирає душі старих і недужих.
Глибини повинні дихати. Хай-но зійдуть льоди,
і човни підпливуть до берега, одразу з добрим виловом.
Я не плачу, дитино, то дим із ватри ядучий,
та й немає тебе, тож — яке тобі діло?

Коли чоловік приходить, він переважно мовчить,
порожній, як мідія випотрошена, викинута на скелю,
сіль у суглобах, а голос виїла чорна пліснява втоми.
Я пам'ятаю про літо тільки те, що ми з ним були веселі.
Тихо, дитино, тихо. Вкрий нас пледом, йдучи.
Дай-но полежу ще трохи на твердому плечі,
море послухаю, доки
ні тебе, ні прибою, ні дому.

* * *

Поміж двома морями глибока ніч.
Скайп на мобільному. Видиху біла пара —
хмарка від пострілу. Господи, на мені
слід від кожного слова, як від удару.

Вулиця нескінченна й страшна, як Суд.
Світло у вікнах, де люди щасливі і так собі.
Температура і ноги ледве несуть,
завтра магнітна буря і твій літак.

Борт приземлиться о восьмій, потім таксі.
Ріжусь ключем і висмоктую з ранки кров.
Знаєш, а місяць тому я ж вивчила всі
автошляхи із їхніми катастрофами.

Будемо завтра разом кульгати на праву та
пальцем писати в кафе на склі літери ейч і ка,
тупо, як діти. Дружня людська правота
нам нічого хорошого не передрікає:

скільки-бо можна в готелях і в літаках,
часом у скайпі, а скільки ж вам, люди, літ?

Будемо разом кульгати крізь мокрий парк,
чистити зуби поруч, штовхаючись ліктями,
вірити у химерний павучий рай
для павука, що втопився в ковші води.

Господи, знаєш, чому такі глибокі сліди?
Ти мене рано покинув, Боже. Глина була сира.

пойраз

Взаємність неприйнятих рішень — це теж красива історія.
Із нею можна від світу щасливо і довго ховатися;
збиратися учетверте за рік побачити море,
коли із неба кавалками посиплеться мокра вата,
як із роздертої іграшки.
Кораблі вже на прив'язі.
Змерзлі рибалки на мості.
І нічого немає,
окрім відкинутих рішень, окрім вечірніх трамваїв,
повних рідкого світла. І ми, здається, щасливі.

Кожне рішуче рішення убиває дракона,
підкорює серце принцеси, ставить у казці крапку.
Холод живе в кімнаті. У темряві завіконній
восьму годину шторм. Навіть постіль сира.

Серце тіпає в пучках пальців, якими тебе торкаюся.
Гасне лампа. Тремтиш. Дзвінко напнуті нерви.
Хай би вже завтра ставалося — знаєш, оте, що в казках:
пошесть, війна, Рагнаррок, який нас двох омине.

І доки вітер на морі гасить душі невинні,
і доки в боклатій склянці холоне твій яблучний чай,
нехай замкова шпарка заросте павутиною.
Забудь, що ці двері існують.
Не
повертай
ключча.

сирітське

П'ять свічок за утоплених, дві — за зниклих в огні,
Ще три — за просто зниклих.
Підгинаються ноги.
Строгі недільні святі тихо подзвонюють німбами,
Параскева-П'ятниця поправляє вінок.

Дощ, пронизаний сонцем, світлописи на вікні,
Голка судоми в пальцях нині тонша і довша.
Дай мені іншу пам'ять, спокою дай мені.
Іншого вже немає, — відповідає дощ.

Все, що сталося — сталося. Ах, дитинко, як жаль —
Шкіриться дощ зловтішно, дряпає кігтем скло.
Пий із грудей життя: тиха, тепла іржа
Сочиться з них так тонко і гірко, немов молозиво.

Завтра туман солоний вкриє квартали, порт,
Вкриє руїну фортеці — скарбницю слави зів'ялої.
І ти покірно встанеш поратися в господі.
А море точить містечко, ніби черв'як — яблуко.

Люди минати квапляться. Гниють у вогких хатах,
Тонуть, їдуть.
Чи сп'яну хтось брата ножем заколе.
Ходиш від внука до діда, вічний живий мартиролог,
І пам'ятати не хочеш, а диви — пам'ятаєш.

На березі після шторму назбируєш кошик мідій.
Церква тебе викликає маленьким дзвоном щербатим.

Дай мені іншу пам'ять. Або хоч горло мідне,
Щоби маленьким дітям про мертвих розповідати.

* * *

Скоро можна влітати у коси срібні намистини,
танцювати й співати, щоб швидше зима минула,
і свистіти в сопілку, виводячи ночі з міста,
поки світлом полощуть горла захриплі вулиці.

Припливуть попід берег їсти із рук русалки,
випадково підбиті прийшлими китобоями.
І якщо ти звикаєш не вірити в чудеса —
холодніше. Та всім спокійніше стає з тобою.

Доки темно, ти вариш грог і латаєш ковдру,
вчишся жити лютий, поранених не лишати,
і втікає зима, і губить гнилі підкови,
і пронизує вітер тривогою наші шатра.

І змією плазує гаряча сурма до рота,
напинаються луки і стріпують пір'ям стріли.
Тільки рух рукою — по шву себе розпороти.
А холодна брехня — то русалчине мертве тіло.

Скоро можна пити солоне вино зі свідками,
І на спині нестиме тебе дракон міжбережний — міст.
Притуляєш мені до губ передпліччя, що сочиться світлом.
І поріз молодий, як відкритий і свіжий місяць.

кісточка

Ми позначали камені білим. Теплі дошки причалу,
вичовгані до блиску, не лишали скалок в ногах.
Вершники, їдучи повз наш дім, пускали коней учвал.
Абрикосовий і піщаний, гінкий, немов ївілга,
знав закляття таке, щоби життя не згаяти,
та в кого б не перевтілювався — його завжди впізнавали.

У зграї покинутих собачат він завжди вирізнявся поглядом,
серед риб, що в чужинські гирла йшли, він єдиний шукав міста,
ставши зерниною, неодмінно з долоні падав у воду,
ставши водорістю, завжди в несезон зацвітав.
ящіркою він мав літери вздовж хребта,
флейтою — все пісень чужобережних виводив.

Пальці усе собі тоншають, ламкіші вже од повітря.
Де ти була, коли у горіховий став очей його
пірнула тривога, що нині просить любити її і вірити,
прийняти в сім'ю, підставити їй плече.
Абрикосову кісточку ножем по череву черкнеш —
синильною кислотою бризне світло у світ.

Ополудні ти перестанеш бути, але це не про смерть,
просто вичерпаєшся до дна, в пустоту отрути крапнеш.
Ми позначали камені білим на стежці додому. Тепер
хай він потрапить у сіті лососем, гігантським крабом,
іди на причал — суходільна, простоволоса,
лягай на живіт у хвилі, проси, як востаннє просять.
Вийде із панцира принцом — зализуй йому подряпини,
розгорни його тіло — ніжний сувій паперу,
«велено бути» — пиши, а літери шелесткі,
«іменова печатка — абрикосова кісточка».

* * *

Міста застеляє димом. Оті береги
Дрейфують в тумані і все ніяк не наблизяться.
Присутність відчутніша: стискає горло, глибшає гирло,
І дух небезпеки густий, як холодний слиз,
Але завжди проминає.

Короткий сезон визрівання земплеописних карт
на дереві відкриттів.
У метрополії довга зима, у колоніях просто
дзвінка потойбічна тиша.
Я думаю, скоро до нас мають прийти святі,
Яким тут будуть вклонятися рівно чотири тижні,

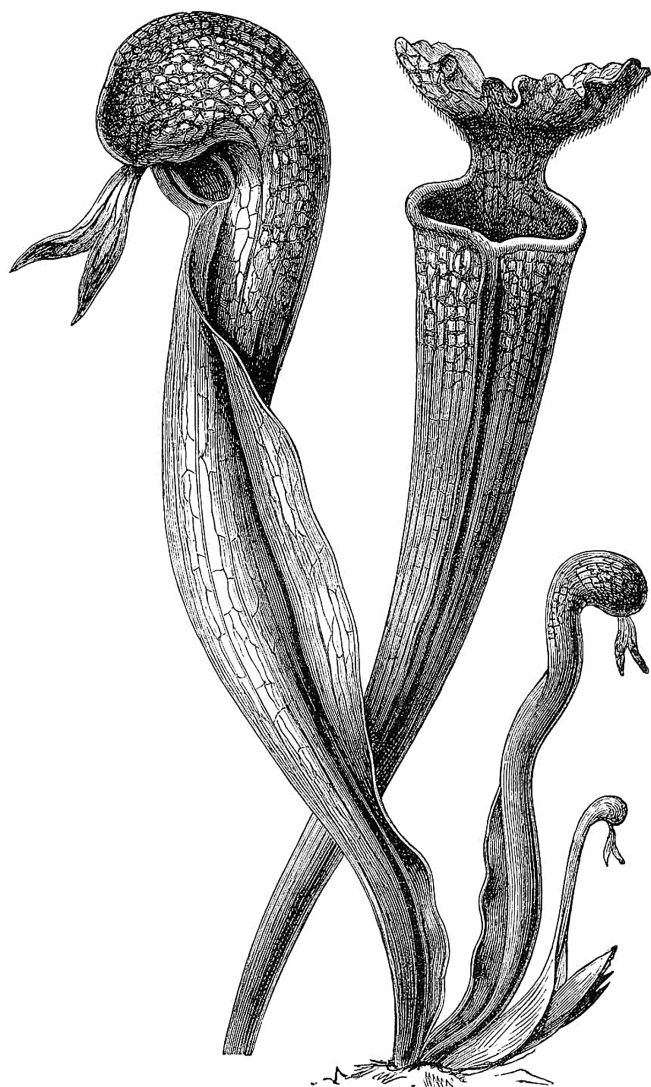
А потім з'ясують: вони не принесли нічого, окрім
смаку до розпусних любощів,
І солодких страв, яких ми не знали раніше.
Їхні черепи довго іще вишкірятимуть зуби
На прибережних скелях. Твій розпечений ніж

Кілька разів пройдеться моїм передпліччям:
новий візерунок — і все.
Ці землі безплідні. Коріння дерев, які посадили ми,
Шукаючи воду в глибинах, встигне зустрітися вже із нашими
вибіленими кістями.
І тільки вітер із гирла все той же — дим у міста несе.

I V .

Д В І

М А Р І Ї

Дівця Марія — провінціалка. Вона
У білій сорочечці ходить щодня на закупи.
І злегка кирпата, і в неї веснянки
на щоках і на носі,
і пухленькі у неї губи.

Ховає нитку від хрестика десь поза викот сорочки,
І пошепки щось наспівує, лякливо дрібоче дворами.
А вдома питає мати: Коли ти вже заміж, дочко?
Вона опускає очі і каже: Не знаю, мамо.

І любить ходити до церкви, молитися й підглядати,
Як на вівтарі всідаються строгих ангелів зграї,
А потім, йдучи алеєю старого міського саду,
Косує вона на хлопців і червоніє, вітаючись.

І купить оливи в лампадку, протре від пилу ікони,
Відчує — стара сорочка тісна і тріщить на спині.
І навіть не скаже мамі, що дуже хотіла б доню,
Але за півроку точно народить міцного сина.

Бо мама заплаче й вилає — та хто ж тій дитині тато?
А місто таке маленьке — а бруду так щедро виліє.
А он, за стіною, в сусіда, хороших книжок багато.
Марія вміє читати. Читала би краще Біблію...

У неї пухнасті коси і ледь рудуваті вії,
Повіки спухлі, бо плакала, а очі її голубі.

Не маючи чоловіка, ходить вона при надії,
І ранками, щось шепочучи, годує з вікна голубів.

* * *

Ані

Скільки життів ховається під капюшоном Лусіти,
скільки смертей басує, мов коні, там, за стіною?
Місяць дає їй шкіру свою поносити,
закоханий у провулку плаче: «Піди зі мною!»

Вона виходить, вертається — він тане у неї в роті.
Доки їй стане безодні, що за порогом віри?
Колючу іскру з грудей виймає єдиним дотиком,
закопує у пісок — і сходить блакитний ірис.

А є жінки — ніби камінь, а ця — мов на ньому ящірка,
як темна вода у землю, пекучий кометин хвіст.
І не заснути поруч — в пропасниці б'ється, пропаща,
і говорить вві сні, як одержима бісами.

Скільки імен у Лусіти, скільки вулиць столітніх
проросло в її вени, повні тепла та мови
з довгими голосними, тягучими, наче літо,
з яскравими ліхтарями, розгойданими над морем?

І ніж у неї при талії, і в горлі у неї відчай
живий, неначе тваринка — хтось голкошкірий хордовий.

Лусіта жадана, як смерть, лише частіше приходить.
Капюшона скидає — і має своє обличчя.

* * *

або народися лялькою. він знайде тебе тоді,
коли вже й хлопчачі забавки у смітник полетять.

він тебе носить в обіймах. бачиш, каже, це дім,
оце — горнятко для кави. дивися, оце — життя,

поглянь, як у нього щедро приходить все,
чого ти чекала і вчилася жити без.
і тільки потік помалу піском занесе
ту мушлю, з якої ти слухала джаз небес.

а це твій цукровий пиріг і морквяний суп.
а це твоя подушка, тінь, золота весна.
а те, що болить — це від мудрості, просто зуб.
і досвід згодився б дитині, та де вона.

пластмасові очі в зіницях. парад планет.
дерева ще в насінинах, їм сниться сад.
візьми мою мушлю і кілька дрібних монет.
ми впали з конвеєра. холодно, ключ на старт.

лубок

Здрастуй, сніже. Ти сиплешся в очі м'яко.
На покручених пальцях старого саду
Конгрегація птаства. Я тобі рада.
Я стою і кличу тебе на ім'я.

Дике людство, як птаство, гуртує сніг.
Тулять спину до спини і важко кашляють.
І столітні грубки, облицьовані кахлями,
Гріють зграї родинні всю довгу ніч.

Вечорами всідаються коло печі
Вісім юних дружин і одна вдова,
І сімейні портрети у стилі печворк
Глухо лускають по найтемніших швах.

А жінки собі усміхаються широко,
Віддають усі таємниці за так.
А вагітна — праворуч — аж золота,
Ще й погорда така, хоч парсуну пиши.

Вісім літ по війні, мов короткий день.
У жінок нетутешньо прозорі лиця.
Дві — Марії, а решта — як янголиці.
Їхні янголи сплять: хто в небі, хто де.

Ранок сонний, як вмерзлий у кригу човен.
Через річку ще стежки не протоптали.

Янголята взувають великі чоботи,
Що належали їхнім старшим братам.

la Habana (до О.)

У Гавані, посестро, пектиме сильніше, ніж тут.
Старіння, втім, робитиме враження м'якшими —
через вдячність.
Настрою срібнортуть
і серця, ті веселі смугасті м'ячики,
лишаться неслухняними — одне з найбільших досягнень.
І нам під вісімдесят.

Ми прибудемо під кінець зими, близько восьмої ранку.
Побредемо здивовані: чи в світі таке бува,
щоб на місці лютого — не звична чорна діра,
а карнавал.

Кожна із нас обере собі нове чудернацьке ім'я.
Житимем всупереч всім лініям на зморшкуватих долонях.

Ми удвох оселимось у затишному пансіоні,
в колоніальній будівлі кольору ніжної м'яти,
із вікном без скла, щоби бачити зблизка,
як хлюпочеться ніч, освітлена і жива.
Свідками наших днів — горді прибудні котиська
і намальований на стіні трафаретний Гевара.

Кажуть, що старшим людям все менше хочеться спати.
Отже, досвітнє пробудження, кава із молоком,
і роздובаний б'юік, прибулець із п'ятдесятих,
вперед і назад возитиме нас уздовж Малекона.

Із хвилеріза в море спускатимем ноги артритні,
завмерши посеред міста, підгнилого, наче фрукт,
запалимо по сигарі. Зачнемо улюблену гру:
довкола нічого немає; жити — це говорити.

Говоритиму: думаю, що по той бік нас
посадовлять на білий круїзний лайнер
з усіма, кого ми любили чи недо.

Стільки тепла,
і вічне плавання, і смарагдові імена
наших любовей.
І жодної ноти жалю,
тільки вічність — гірка і тонка мандаринова цедра.

У Гавані тільки й розмов, що про усе оце.

І вітер із Golfo de México зриватиме нам капелюшки,
а потім, як пес, прийде лизати лице.

Вінчання з морем

Небезпека продовжує існувати, жива, як усе, що продовжується.

Теребиш квасолю. Тим часом, проводжаючи кораблі,

подовгу пливе їм в кільватері

хлопчик із монетним профілем венеційського дожа

і твоїми вилицями. Небезпека продовжує тут бувати.

І не те щоби ти чекала іншого, усі вони так виростають.

Усе наближалось, зовсім як поїзд, що мчить з гірського тунелю:

спершу гуркіт, і посвист, і вітер, і смердюча іржа в ротах

у людей, що йому назустріч. І здається, що все вже, що потяг не обмине,

але він зникає, повітря тремтить. Обдурена липко й гірко,

ти хапаєшся за лице, як за камінь, врослий за лінією припливу.

Хлопчик виріс. Ти не ламала його, гілку своєї гілки,

у садах маслинових спека і без того скупа така і безживна.

Та однаково він — обірвана гілка, що без тебе шубовснула поміж хвиль.

Плаває за кораблями-забрдами, мовчазний вечорами, ходить на віронауку.

Золоті долоні, мідний профіль суворий, твої бурштинові вилиці.

Кликали тебе із дна морського твої ненарожденні онуки,

кликали тебе з-під склепіння церковного приручені сином тихі

ангели. І не знати, що і страшніше. Небезпека залишається жити

тут і тепер,

п'є з тобою, як добра товаришка, лущить квасолю, розсилає останні листи.

Бо вже скоро, скоро вийде в устя затоки прибрана пишно галера,

несучи на палубі нареченого, це вже ти бачиш увосьме,

породила стількох синів, стільки йшла і верталася, що й

земля під тобою тонка.

Ось твій син, твій останній, світлолице твоє божество,

кине в море обручку. Твою. І відчуєш: тепер — зникаєш.

* * *

Сколупуєш фарбу з рідного, знаходиш стільки чужого.
Тримай обережно, обпечено, наче тобі ще десять,
а це — картоплина з багаття.

І потім біжи прожогом
над берегом, скільки дихання.

І, може, сховайся десь.

Лежи на піску щоголю, вростаючи в літораль,
відкрийся, хай хвиля виміє перламутрові й спінені
любовні соки. Нині ти просто діра,
в якій достигала перлина.

Першою ти закличеш глуху пітьму.

Пам'ять гусне і лоскітно затікає углиб.

Музика у портових тавернах, музика.

І ви б із нею могли би тоді, могли.

Ти плачеш за тим, що ніколи й ніде не було,
у тому числі — твоїм.

Вустами — літера О,
відбита на шкірі. І море — як бите скло.

І, як трахея — порваний бандонеон.

* * *

Я любила цю жінку. Ми з нею перебули
галасливе тривання інших, ніч без вогнів
і гаряче полудня в дірявій тіні олив.
І кристали солі, визрілі у мені,
лиш вона виймала, але любов не в цім.

Прокидались в руках золоті вулкани грудей,
як лягали ми в темряві.
Збившись на манівці,
збивши ноги до крові,
ми спинялись ніде.
Ми світилися всюди.
Ми не бували винними.

Середмістя, надгризений спекою мертвий степ,
профіль скель приморських, накреслений очеретиною,
а під скелями — синє повітря, тверде, густе.

Я любила усюди пальці її прохолодні,
що мене розплітали на пасма, доки, аж до...
Мокрим листям обліплені, паслися чорні коні,
на яких ми їхали по крайнітику долі.

Полудневі сліди, опівнічний плюскіт води.
Врешті, кожен хребет може стати сходами в рай.
Я носила сіль у собі, як вежа-градирня,
і з плеча мені ріс амарант, що мене обрав.

Стільки слів у роті, що більше не треба їсти.
Наші вина постаріли, а хліби — молоді.
І приходили інші забрати в мене її,
і лишалися під порогом по троє діб.

Не відходь, не лишай мені неба страшної спраги,
о Сафо, моя соле, стужавілий світ безтямний.

Так вона говорила (цілунок у діафрагму).
Заки так говорила — стільки й було життя.

дві Марії

Ось, Маріє, Марія, донька, яку тобі обіцяли,
бач, заснула край тебе, дихає в шию, відчуваєш її тепло.
Шестикрилий, з вузькими долонями, поправляє вам укривало.
Прокидаєшся потім, складаєш на животі долоні,
ще сама.

В порохах на підлозі знати сліди сандалів.
Чоловік у повітці теслює, не підводячи голови.
Принесеш йому знову нехитре своє снідання,
цілуватимеш пальці порізані, трохи розкажеш про видива,
бо, хоч ти і за старшу тут — мати й сестра далеко —
ти ніяк не вгамуєшся, все вигадуєш ті історії:

Про кігтисту лапу ріки і про опівнічний легіт,
що лишається по шестикрилому і колише в кімнаті штори;
про вогненну дівчинку, що бігла по чорній крокві
в погорільця-сусіда учора, про цвинтар вишневого цвіту.
Тесля гордий тобою, він рідко вже супить брови,
Часом тільки зітхне: Ох, дитино, куди ж тобі діти...

Але що ж. Ти хотіла би знати всі квіти на імена,
та коли ти сідаєш на вогку землю в дворі —
крізь долоню, крізь тебе до світла росте одна
кароока квітка, і зветься вона — Марія.

І красуня така, хоч води напийся з лиця.
Це, Маріє — Марія, це її тобі обіцяли.

Глянь, легка яка, міднокоса, вічна блукалиця,
мамо, сестро і шестикрилий — ви знали, знали.

Жовте світло з дверей вечірніх, там пахнуть їжа і цвіль,
там вечірні розмови руками, як тісто, місяць.
Ось, Маріє, Марія — дорога твоя і звільнення,
поясни своєму теслі, як лишитеся самі.
Хай ладнає мажару для дальнього переходу,
набиває підкови на черевики, життя збирається довшати.

А замовкнете — і відчуєте, як відходять у неба води,
як до вас підкрадається новонароджений дощ.

портрет із дитиною

— Матео! — кричала жінка на полуденному острові,
— Матео, скільки вже можна, негайно іди обідати!
Дівчинка чистила мидницю. Пахли різко і гостро,
вмираючи, краби в сітці. Мідно плавився південь.

Човен старий, у якого нещодавно помер господар,
чекав при березі напоготові,
вірний, як Хатіко.
Пробіг Матео з корабликом, якого спускав на воду,
скрипнули двері, мати засміялась і заспокоїлась.

Розчесане пальмовим гребенем, нерухомо висіло повітря,
чути було, як вулиця дихає і старіє.
Жінка прийшла й по дівчинку. Погладила по голові,
присіла до неї. Лагідно сказала:
— Ходімо, Маріє.

Я уявляла їхню маленьку і світлу кухню,
співіснування двох сильних жінок в одній площині,
спальню, в яку проникає непевними рухами
і, як пияк, підпирає двері спекотна ніч.

Мати Маріїна, мати Матео, жінко з дому за рогом,
котяться на підлогу снів золоті дукати.
Коли язик уже не торкається язика,
м'ясо неказаних слів не зриває із нього,

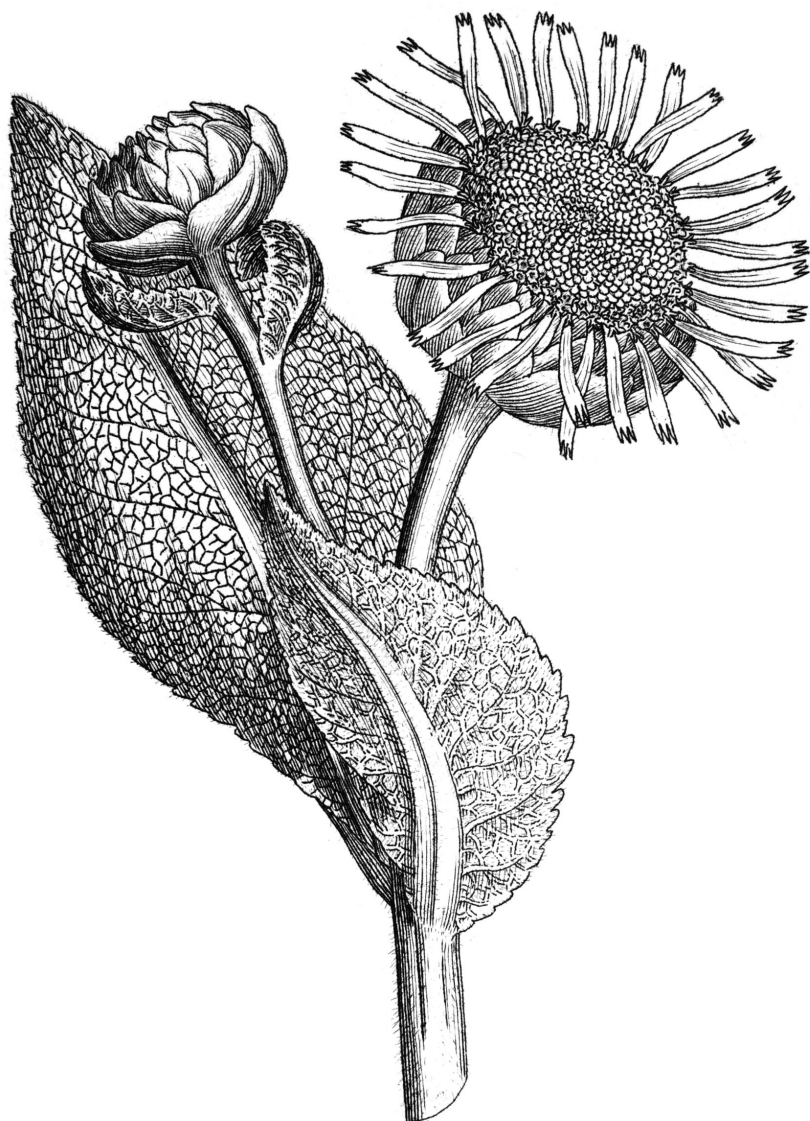
і, мов краби під берегом, ворухаться прийшли душі,
хто ще запам'ятає тебе молодою такою?
Тихо, аж чути, як вії шерхають по подушці.
Сколюючи із себе усе необачно скоєне,

жінки скидають недопрожите, як бретельку з плеча.
Пускаючи корені між каменів та бугенвілій,
— Матео, Маріє! — кличуть із млосних портів, із різдвяних причалів.
І діти передчувають
імена свої
та острови.

V .

Р І В Н И Н А -

Р А Н А

* * *

Рідне місто на пам'яті, наче прищіпка
На білизняній чорній старій мотузці.
Я б хотіла впізнати оте горище,
Де сховала одну із найкращих тут

Світлих доль. Таку, що ніколи не плаче,
Із самими джокерами в рукаві.
Гірко пахнуть на вікнах в людей калачики,
І стікає на воду, неначе віск,

Тінь од міста. І сонце до бані храму
Розбиває свій бік, як Яйце-Райце.
І рівнина, рівнина, як рана рвана
Довкола болючого епіцентру —

Себто мене.
У легенях пилу — стане на глинобитну фортецю.
Чи замуруюся, чи терпи.
Все на одне, бо усе — мистецтво.

Заглядаю в місто, як в чорну скриню:
Де ся діла, доле, до курвої мами?!
Я їду слідами своїми старими.
Озираюсь на тінь свою — а нема.

* * *

Відживати повільно, як масло повзе по ножі,
Мігрувати містами, де зранку проспати воду,
Чи гойдатись в метро і, долаючи сім тяжінь,
Відлітати туди, де сонця з океану сходять.

Відкрокуєш подалі, тоді відкоркуєш ті
Сім святинь, що лишилися тобі в подорожній спадок,
І на лавці забудеш свою парасолю й тінь,
По обличчі мовчання розмажеш, немов помаду.

І повільно підеш з конвертом в пустих руках.
Трохи зимно та, втім, вегетація дуже рання.
Тільки пташка у серці, а в тім'ячку пташки — цвях.
Тільки камерний хор в нашій камері сподівання.

* * *

Покинув цю землю. Оплач її нині,
Найми собі плакальниць хоч на завтра.
Гаряча рука на твоїм коліні —
Галузка із ватри.

Ти надто схолов тут, і вже нагадуєш
Самотнього Кая в печальній казці.
Та все ще із невитравними вадами —
Як сіль на бардці.

Молочної зливи пружинні цівки,
Ти мокрий в цім парку і ніби голий.
Ти станеш старндартний, як візитівка —
Залишиться голос.

А поки ти ночно і трохи денно
Коротшаєш тінню і слави прагнеш,
Не знаєш, що землю твою священну
Залила магма.

Вулкан, що послужить дороговказом
Для тебе у землю обітованну,
Промовить до тебе: Подякуй зразу
Собі і вулкану.

Тут, знаєш, все швидко, без мук померло,
Без викликів лікаря з фонендоскопом.
Кому яка справа — Помпея, Говерла.
Тут будуть розкопки.

* * *

Ранки довгі та млосні.
Хто з нас кого не любить,
У темну осінь вступаючи?
Війна, як завжди — війна.

Зізнання, паролі, явки вкладаєш губами в губи,
Неначе рулетку, крутячи систему координат.

Поїзд гойдається сонно.
Смугасті його матраци
Побудуть нам райським ложем —
При-ляжеш і при-голубиш.

Любити, любити, любити.
Сторічна виснажлива праця,
Десь на рівні з шахтарською,
Але значно безглуздіша.

Отож, не любити щиро,
і правду казати про те.
Твоя масляниста шкіра
ще не піддається вікові.

У мене синці під очима.
Ми приїдем затемна.
Завтра трохи дощитиме.
Ми телефони увімкнемо.

Повітряний змій у небі.
Сидиш на облізлій лавці,
Закинеш гарячу голову —

А він все вище і далі.

Твоя телефонна фея захриплим голосом лається
І кашляє геть прокурено.
А ще ж така молода.

астма

У дворі санаторію пахне гнилими грушами.
І зранку ще трохи світло.
Поствересневий синдром: хочеться бути потрібним.
На фото — дітки недужі
У портмоне твоєму. І ти допиваєш ром,

Той, що завжди береглося на чорні прийдешні дні,
Що батько дістав колись за інвалідською квотою.
І смерть твою іграшкову, що прийде на вихідні,
Доношує жінка нестигла у своєму животикі.

Осінь в спітнілу пригорщу сипле смішні позлітки.
Вітер вдаряє в груди різко, як душ Шарко.
Ти відсмикнеш завісу — за вікном в інший світ
Синьогубий листопад дме в ревматичні кості

Як в сопілки порожні. Пледі, глінтвейни, пальта —
Все цей сезон приносить, мудрий, як зайвий зуб.
Відчай гарчить в легенях
І не дає тобі спати.
Жінка твоя на лавці наслухає грозу.

empty

Речі мігрують. Смисли
тонко й світло спрозорюються,
ніби кружало лимона, що зачаєне в чаї.
Надувне передмістя нишкне коло причалу,
відсторонене, тихе — чистий VIP-лепрозорій.

Мейли так довго ходять, майже звичайна пошта,
мед устигає скраплитися на гостриці новин.
Люди плітками діляться, яблучними половинками,
саджанцями і шаликами, спогадами також.

Цвинтар тече зі схилу. Блискітками спалахує
мармур надгробків на сонці. Підхоплює під крило
темноликого янгола самотнє дерево глоду.
Тут дорога пливла — і уся відпливла.

Дзеркало пропонує лагідну кривизну.
Лиця, листя і вітер. Всох на розхресті буз.
Червона така й безглузда ця карусель із музикою,
на жирафові верхи кружляєш, доки не знудить.

Так немає новин, що аж тріскають камені.
Сяє на зрізі їм картопляний крохмаль.
Добре, що в цьому світі лишився ще хтось нормальний —
ранні рибалки чи мисливці з дробовиками,
діти, що справно носять боровики із лісу.

Речі мігрують. Інакше звідки у мене цей ніжик —
теплий, іржавий, первинний дозвіл на кожне «можна?» —
і шротина в плечі (не сказати б «в крилі»).

Пам'ять, знаєш — це теж така собі лотерея.
Що ти запам'ятаєш, коли тобі говорять важливе,
а ти дивишся, як у поле тікає вервечка дерев
і як горбиться осторонь всохла старезна слива.
Коло неї голо, в нас кажуть — «як на белебені»,
тільки поле триває, жухне трава, просідає хата
із червоної цегли, по радіо співає Арбеніна,
двоє хлопців по пояс в траві ідуть запускати
літачок на радіокеруванні. Погода, втім, несприятлива —
дощ на мить зачався, але підкрадається знову.
Отже, горбиться слива, ідуть хлопчаки і шуляться хата.

Кілометр до міста, що вигризе з горла мову,
ти не відповіси на важке і важливе щось,
а за рік не згадаєш, про що ви там говорили.
Тільки: радіокерований, впертий такий, літачок
піднімається і лякає ворону із мокрими крилами.

рання темрява

Двоє міських невротиків намагаються прикурити
на перехресті вітрів. Обпікаються, ранять пальці,
а вогник тікає.

Баржі іржаве корито
схоже на кинутий в річку черствий окраєць
житнього хліба.

Вікна посоловілі
сочаться кон'юктивітно світлом супроти протягів.
Річкове пароплавство згортає сезон у сувій —
карамельку літа розгризено в цих широтах.

Руки в холоді довгі — напевно ж дістане тебе.
Сонце здулось, як порхавка, місто спало з лица.
Замерзають в повітрі душі жертв ДТП
із маленькими смаженими курячими крильцятками,

спотикаються перехожі об волоські горіхи,
звук церковного дзвона конозиться у динаміку.
Почекай іще трохи — проїдуть троє царів
і, можливо, позичать похідне кресало нам.

Гострий профіль навпроти впікається дереворитом
попід лівою груддю, де тепле місце таємне.
Ось і осінь тобі посеред вулиці темної.
І ніяк не виходить,
ніяк,
ну ніяк
прикурити.

ВДОМѐ

Вітчизна лишається пахнути чорним димом.
Лінивi двірнички колють ломами лід.
Голуби та ворони супроводжують поїзди
зовсім так само, як картини — кораблі.

Втім, зі Львова за вагоном летіла чайка,
добре трималася і відстала в Тернополі.
Вітчизна лишається, п'є залізничний чай
і на оцет перетворює все вино.

А коли ти братимеш омріяну висоту,
забракне дихання, фразу порве тире,
мов куля повітряна, впливе з тебе туск —
лежиш, ворушиш, як анемона, ребрами,

і не наважишся закрити «мей дей»,
чекаєш хіба приходу жінок-мироносиць.
Тобі до ран вкладуть ці масні чорноземи,
а вуха заллють повільним співочим медом.

Впихаючи в груди снігу холодну вату,
ти чутимеш квітець, його прийдешню траву.
Ти досі не знаєш, чи одинаки виживають,
але ти знаєш —
одинаки
живуть.

* * *

Проживаючи тридцять, вкриваюся темною патиною
вигин за вигином — так тьмяніє без тіла срібло.

А весна подає біле тіло своє на лопаті —
сто хлібин випікайте і смажте триста корів,
йде вже сонце зелене, щоб їсти і пити сніг,
по пелюстці кусати зацукровані хризантеми.

І волосся довге, як сни дітей і пам'ять старих —
звісно, тих із них, кого не здолав Альцгеймер.

То продовжуй не думати, де в наступні чотири,
і з якого рожна ти злазиш, з якого вістря,
бо й фронти дрейфують на віддалі, і поле — вирва на вирві,
зацвітають милиці, укриваються ніжним листям,
і, як м'ячика білого, зірку копаєш носом,
спотикаєшся на Соборній, сніг тобі очі заліплює,
недоношений рік скисає, вже холодний, невисокосний,
виливайте його в закваску, випікайте для сонця хліб.

Червона музика з вуха тече увись.
Дивно так — білий день.
Дивно так — сніг іде.
А зірка у небі — осьдечки.
Світиться.
Ти диви.

І вийде сонце безжальне патину з мене злизувати,
а біла зірка підкотиться ближче — і собі подивитись,
як земля, що її мій попіл рясно зилив,
заповзає під камінь, тримаючи в пащі
тридцять.

* * *

Роки прудкі, як ці вужі
В слизькому череві каналу,
Що в'ється містом. Я не знала
Потрібних слів для ворожінь.
Холоне, гаснучи, вікно,
Полоще весла перевізник.
Мене ти, як причастя, візьмеш,
До краплі вип'єш, як вино.
І згасне цвіт вишень. Скажи
Що ці роки — вужі рухливі,
Що злива стане в узголів'ї,
А діти
Зловлять цих вужів.

prychynna reloaded

Якась біда із цими словами —
Спливають, як потопельники, спухлі.
Та добре знати: душа жива
І близько дно наступного кухля.

Чого, спитати, сюди прийшла?
Твій розум випекло зле залізо.
Та все як належиться: пісня — хоч плач,
І лірник — сліпий, і ліра — колісна.

І от сидиш, і плачеш, і кличеш,
І люди бачать тебе, живу.
До серця по венах слова пливуть,
І всі, як мерці — догори обличчями.

Мої кармазини та адамашки,
Мої коралі та ізмарагди,
Підходьте, люди — роздам сама,
Куди їх нести, чого заради.

А ви підходьте, та розкажіть,
Як так, що життя упало й розбилося,
Неначе у казці. І як його жити
З тим розумом чорним, з тим тілом білим,

Чи варто близько до серця брати,
І голос губити, і жили рвати.

Зустрічні як змовились — плюються правдою.
Хай збреше хоч хтось.
Хай скаже, що варто.

утеча темною вулицею

Я заплющую очі й загадую: хай все перебуде незмінним
До якихось наступних приїздів.
Щоби я могла, ніби нагла кров, проступити звично — нізвідки.
Щоби потяги цілу ніч летіли через насип над містом,
Відгукуючись на семафори призалізничних вікон.

Щоб дерева починали рости із широких тріщин у стінах,
І тримали чіпкими коренями чиюсь розлізлу халупу,
Щоби йти через міст і місто аж вісім трамвайних зупинок
І тягнути тебе за собою
За руку
Як з тіла за пір'я стрілу.

Це болить не там, куди можна ковтнути пігулку аналгетичну.
Я боюсь, бо весна, реставрація, бо чужі поміж ці фасади.
І стискаю руками горло, але крик виривається і летить.
Висоту набирає.
Міцнішає.
І не падає.

У І .

Т И С Я Ч А

І

О Д Н А

я хотіла б, щоб це було довше — тисячі й однієї усе одно катастрофічно мало, розумієш, цього ніяк не доволі.
але це так само, як носити у пазусі кохінор
і врешті-решт збожеволіти.

я мовчу все частіше, така вже дурна порода.
замість слів у трахеї стоять березневі льоди.
та й кому я скажу, що на лівій щоці твоя родимка
переростає в прокляття мені — рідне, родинне.

але ти за своє: слухай, я щось ніяк не засну.
п'яно бродять по стелі тремтливі відсвіти фар.
і прозора твоя, неіснуюча майже ханум
знов розкаже тобі
про халіфа гаруна й візира джафара.

мої паузи довші, оповідь схожа на спів.
я ніколи не знала, як важко просте — говорити.
а зате дуже добре знайома з цим світом страхів,
де випльовуєш кісточку — і убиваєш іфрита.

а по тебе скоро прийдуть, і накриють світло рукою.
твій коштовний відбиток на подушці швидко схолоне.
як ти хочеш — щоб я за тобою пішла напролом,
чи лише перерізала собі горло у темних покоях?

і чи є в мене право забрати тебе у них,
знов принести додому, сховавши у теплу пазуху...

ніч стає густішою, гарячішою. шепочу: засни,
просто так засни.
я так поспішала, що загубила сьогоднішню казку.

викрадення

І подзвін сережок, і
хліб, на дотик рудий,
і груша роззята, і
ця ніч ніяк не скінчиться.
Ходи до води. Тебе вивели теплі сліди.
Ти йшла ними довго, ти дихала ними, вовчице.

Злизавши непевні дороги з натруджених лап,
роздерши всі жили кордонів, дивися тепер сама,
як дім перестиглий стікає соком тепла,
як став обіймає півміста руками туману.

І перестрибни через ніж, і будь з ним жінкою та
віддай йому ніжності дике і довге літо,
допоки ще не світало у полях та містах,
а срібні сережки дзвенять, а кулі ще не відліто.

Веди його понад став, учи читати сліди,
носити у ніздрях ті, що визнає своїми,
не слухати мови, бо «дім» цей — майже як «дим»,
а потім прийдуть чужі, прикриваючись димом.

Та куля не долетить, хіба прокльон упече.
Біжи обережно, бо збудований світ нетривко.
Ви маєте мокру ніч, дві пари невовчих очей
і вервиці срібних іскор
по шерсті
уздовж загрівка.

собачі троянди

Поки цвіте шипшина, і холодий вітер її колише,
і гілка з квітами, пелюстки гублячи, стукає у вікно,
двоє людей кохаються, одне одному роблять боляче; найважливіше —
таким чином відкрити в кожному сховище вічних темнот.

Ще лиш роздерти останню перетинку, зовсім тонку —
і онде печера, де бісяться дикі звірі.
І на тілі розквітають подряпини та укуси
темно-рожеві, мов квіти з куща у подвір'ї.

Щось таке у тих квітах, між ніжністю і тривогою,
нетривке існування і граційне тонке вмирання,
аж здається: зробити одне одному щось доброго та живого
можна тільки взаємно залишивши глибші, новіші рани.

Ти ж усе розумієш, нічого не треба пояснювати:
так цукрова глазур сповзає з речей та ідей, оголюючи волокна,
хижа усмішка-вишкір ефектно показує ясна,
біль спалахує світлом, наповнює оболонки

і випалює все.

І в ногах вже немає сили,
щоби встати й піти, змити кров із прокушених вуст
і погладити свіжу рану — істоту живу.
Зацвітає шипшина.

Кохаєш?

Плазуй.

Проси.

дзеркальна кімната

I. мімікрія

в темноте всем телом твои черты
как безумное зеркало повторяя
И. Б.

Час викришування портретів, патрання обладунків.
Ви — у різних ранах материка скаліченого.
Всотуєш, розчиняєш його обличчя,
злизуючи зісподу останню таємну думку,
гранульовану правду язиком шкарубким.

Ніби пора минути, стати білими олеандрами
чи птахами, тими, що не їдять з руки,
але крадуть із очей — вогонь, а з голови — слова.

Одночасне проявлення темних кіл під очима,
скорботно опущені кутики вуст, складки носогубні —
ти завтра така, як він сьогодні. Просто люстро причинне,
мікроскоп, що дрібниці збільшує. Автоматон, смішний механізм,
у якого на холоді лушиться ніс.

У вересні ліва легеня починає слухатись гірше.
Трохи хрипу, постійний присвист. Не критична проблема. Одначе,
інколи і немає різниці, хто там чим дише,
а інколи навпаки —
тільки це і має значення.

Кожне «ми» потребує пояснення, облікування:
що воно, звідки і навіщо взялося.
В одному вечорі, у різних сліпучих ваннах
ви двоє миєте своє неслухняне волосся,
двоє облич за одним набором лекал,
в Господній майстерні зчеплені товстою ниткою шевською.

Несеш очманіле дзеркало у гамівній кишеньці,
від рани до рани, і кожна — співуча така.
Місиш свій подив — холодний саман — руками,

склади себе з цього подиву, отак — стіна за стіною.
думаю, що тоді твоє дзеркало стане тобі вікном.

II. коридор

У замкові мого пана розмариновий живопліт,
стіни зі світла, теплий на дотик тиньк.

Я забуваю чорні камені міста, забуваю, як синій лід
панцирем сковує річку мого дитинства.

Забуття — як бурштин,
робить усе золотим
і нерухомим. А у пана мого
посуд зі срібла і злота, коти зі смарагдовими очима,
райська пташка у клітці на дереві апельсинному,
і в ліхтарнях нічних приборканий тліє вогонь.

Гусне чорний сік із виноградних китиць.
А жилаві гончаки
пролітають наскрізь угіддя його вслід за срібногорлими оленями.
У пана мого біля порогу море. І я
іду на вежу, в капицю, де й мостина намолена.

Перша спільна весна вдавилася солов'ями,
запеченими у нашому весільному пирозі.
Тішся, дитя, стрибай на одній нозі.
Навіть пісок на березі кличе мене на ім'я.
І лячно.

І шовком вишита біла постіль моя,
і спина у мого пана ніжна, немов той шовк,
він — вино, а я у його руках перетворююся на флейту.
Молюся, щоби затримався, щоб якнайдовше не йшов.

Уранці він віддає мені всі ключі. Цілує в чоло. Але
я вже й без нього знаю — чогось відмикати не вільно.
Мій пан повернеться ввечері, а в мене туман в голові,
дивлюся із вежі у далечінь, дивлюся, немов сліпа,
маю брата за морем, та він у мене один,

на світлій шкірці ключа невблаганна кров проступає,
навіщо тобі відмикати ці двері, дружино Синьої Бороди?
Бачиш, у воду з порогу чорні вужі повзуть,
ти ж на власну голову накликаєш грозу.

І ось мій пан у дверях стає, і в погляді в нього ніч:
нечемна дівчинка, він тебе покарає.
І кожен крок наближення — як гак під ребро мені.
Та райська пташка співає, і отже — мене ще не вигнано з раю.

Мій пан — моє дзеркало, жива амальгама під шкірою.
У замкові мого пана струшує час луску.
Він каже із гіркотою: я так хотів, щоб ти вірила.
А я боюся уранці вмитися — і лишити обличчя на рушнику.
У замкові мого пана завжди багато музик,
він слухає їх прихильно, замислено супить брови.

Ключем закривавленим
потай
відмикаєш двері своєї любові,
а як вийдеш за них і побачиш, що там —
ти відкусиш собі язик.

кінець літа

Іноді все вирішує просто рух:
твій спосіб розчісувати волосся, його манера тримати голову —
звичка співочої птахи;
і міцне, до синців, тримання за руки —
чистий симптом одержимих
або невдах.

Серпень із чорним дном, як старий казан.
Вночі на даху лежать кістяки сузір'їв.
І що би сьогодні хто із нас не сказав —
інший однаково
якось недоповірить.

Що залишиться з пристрасті? Попіл сяде на дно.
Щось доведеться відкинути, допасувати, обтяти.
Сонце, ще сильне опівдні —
впертий банькатий гном —
ріже шкіру з безжальністю патологоанатома.

Серпень густий і сяючий, і невідомо чий
тягнеться так повільно, наче й не промине.
І ми видираємо одне в одного плід сокоточивий,
рвемо зубами, випльовуємо: «Мовчи!»,
а потім благаємо — «Не...»

І далі він завмирає. Гладить по голові.
Вирішує рух.
Пам'ятаєш — тілом: шкірою, ротом, руками,
не відпуска...
і
серпень — пора гербаріїв. Отже, він —
квітка
з тоненьким горлом,
яке стискаєш.

ранок зрізаних квітів

Привідчинено вікна і привідкрито березень.
Тимчасово не крутиться сонце, в короткій відпустці циган.
Викидаються з неба світанки червонопері —
барахлять ехолоти.
Хотів говорити? Рци.

Ось поріг тобі для вертання, і навіть як больовий,
чим він гірший від тих, під якими ключі ховають.
Шурхотить пісок усередині голови,
мов пустелю загнали в колбу. І голова

відмірятиме час шурхотінь та пересипань.
Знаєш, квіти вартніші від слів, говорив Ремарк.
Довгоночі минають, і старітися на пару
небезпечно на світлі. Виймаю з себе сама

дев'яності, холодні, як дисковий телефон-
автомат на розі: застрягаєш у цифрі пальцем.
І цукрову фігурку: дитячі ламані форми
у дорослій долоні наляканого коханця

розтають. Підтягнувши коліна до живота
перележиш цю ніч, проживеш цю сагу, як мусиш.
Тільки діти — порожні, як стебла в очеретах,
що готові наповнитись видихами та музикою.

Говори, говори, роздивляйся внутрішнім зором:
достигають в легенях бутони, теплі та чорні,
і спалахує голосу квітка гостра й прозора,
і тремтить на стеблі.
І хоч правди нема ні в чому,

говори і пригадуй, заки іще трохи можеш,
нахилися і скрапуй нектаром із висоти.

Ти стоїш над жінкою, що розчакнута, наче ножиці,
і боїшся з нею лягти.

* * *

А що, як я тоді би минулася —
Не в це життя, як гірчичне зерня,
А попри тебе — струмком по вулиці,
Розбитим глечиком у майстерні.

У небі сніг, непроглядно лапатий,
І Бог, що носить мене в долоні.
Він добрий, він хоче мене віддати
У чийсь живіт за сина чи доню,

І ти вибираєш, бо право маєш,
Мене немає — лише зима є.

І спіє родимка на щоці.
І чорна пінка на молоці.

Горбаті хмари висять у шибі,
Лягаєш в ліжку з іншою милою.
Якби ти не спав і мене зробив би,
Тоді б твоє безсоння святилося.

А так — я хіба що у сні принцесою.
На інше лоно ти ставиш руку,
А я, хоч кесареве ліпше кесарю,
Зайду в цей світ по ножі хірурга.

Та поки — саме осердя суботи.
Я зрію далеко і трохи чужо.
Зачатого хлопчика грієш доторком.
Неділю несеш на церковну службу.

Лише зима до мого народження.
Дороги чорні, плутані звивини.
Скриплять коліна у храмі Божому.
Червоні очі. Спухлі. Щасливі.

* * *

Це любов старих, що розгладжують одне одному
Зморшки найпотаємніші.
Не запитуй, скільки мені,
І не кажи, що мало.
Я вислизаю з ліжка, коли у кімнаті темно,
І задихаюсь від пристрасті під жарким покривалом.

У вазонку з різдвяником встромлена кісточка апельсинова.
Я сподівалася паростка і забула про неї.
Скільки б не було років — старіє це знесилення.
Не зазирає у дзеркало.
Не роздягає мене.

Це щоразу боязко вдихнути і раптом розсипатись.
Між сторінками гербарію пасмо твого волосся.
Ти підняв мене з пороку.
Отже, тепер неси.
Зернятко у вазонку проростає на осінь.

Це любов старих опівдорозі на цвинтар.
Не питайся мене про вік, бо це — однаково все.
Я відчиняю квартиру.
Я гукаю:
— Лови!
І хлюпає об асфальт зморщене чорне серце.

* * *

Докури і мовчи. В серці березня тане п'їтьма,
Входить сонце в міста, відбираючи розум і мову.
Як нам пахне — вином і виною — старе сінемá!

Темний ангел бере арбалет і виходить на лови.

Ми блукали у землях, де золото, смирна і мед.
Ми прибігли додому — як діти, злякалися ночі.
В цьому тихому залі, де плівка тече і шурхоче,
Ми заплющили очі: кіно нам сліпе і німе,

Бо картинки міняються якомсь на споді повік,
Переклеєні кадри. Нам шрами не позаростали.

Майже кожен сюжет — це знайомий такий чоловік:
В диліжансі, на шхуні, у темній порожній вітальні.

Ну і я десь там поруч — в мереживній чорній мантильї.
Спалить магній фотограф, залишиться фото на пам'ять.
Це наш дім, наше місто. У місті собори, мости,
І фонтани, і дзвони з глибокими голосами.

Ми цілуємось, так. Ми уже не цілуємось, ні.
Я шукаю твій ключ, я тебе відмикаю рукою.
Ми назавжди в кіно, ми як привиди в дивному сні,
Нам уже не втекти з цього залу на світло, у колір,
І прозоро по грудях стікає рука, як ріка.

Ангел цілиться в сонце — можливо, усе-таки вистрілить.
Чорні рани в очах. Білий-білий, спинається кадр,
І осліплими пальцями ти недочитуєш місто.

* * *

Ти мені, звісно, не подаси
Навіть води — не те що себе.
Із голуб'ятні зграю ситу
Виганяє сусід-узбек.

М'яко стрибає в квартиру кіт,
Тіні по снігу повзуть живі.
Чисті жінки зі срібними кігтями
Сльози видлбують поміж вій.

Мляво по трубах шумить вода.
Спека, зима, парацетамол.
Дай мені, дай мені, дай-но, дай,
Бачиш — конаю: ні рук, ні мови.

Тріскають губи. Важкі повіки.
Градус морозу. Сусідам таксі.
Ти не приходиш на сотий виклик,
Клятий мій дільничний месіє.

Крутяться в небі товсті голуби,
Захід фарбує їх в кіновар.
Наче в щербатому дзвоні било,
Котить язик мій важкі слова.

Чуєш, кажу тобі, я не горда.
Лютий мене розмолот на жорнах.
Дай мені кров свою, живу і чорну,
Хай потече в моє хворе горло

З лівого плуночка, що слабкий
(давнє ускладнення — перший грип).
З-під клапана, під яким
Виграшне слово — лише відкрий.

* * *

Грудневі тижні ворухаться в банці — слизькі, шурхітливі, живі.
На кожен твій найгірший спогад у нього знайдеться свій.

Тому своїм гірким сокровенним тепер не ділись ні з ким.
На темно-сиву бороду ранку налипли чорні граки.

І ось настають затяжні свята.
І ти стаєш — чарівний ліхтар:
Гориш, а по тобі зсередини чорним
Пише твоя гіркота.

Вогонь ізсередини каже: годі,
Ковтаєш мене, як факір — вправно.

Опіки гояться, як на собаці,
Грудневі тижні ворухаться в банці.

Хіба це війна, хіба це рани,
Скільки ж можна — спогад на спогаді.

Мій страх — він зі мною, куди б не поткнулася я.
Він міцно пришитий, мов гудзик, на spodі обличчя:
Качатися по підлозі, повторюючи ім'я,
Таке соковите, солоне, одне, чоловіче,

Казитися з несвободи, боятися жити, втратити,
Видихнути, прокинутися в пустому світі без нього.
І борсатися, задихаючись, як рибина у ятері,
Відчувати, як страх надкушує кожен спогад.

І дерти нігтями шию, здирати з неї сліди
Укусів чи поцілунків, не знати вже достеменно.
Якби мій страх пройшовся кімнатою, просто приніс води,
Або ж увімкнув, скажімо, якусь ненапряжну ефемку,

І виплів з мого волосся запах його,
І стер його погляд, що досі струмом поколює,
І вивів його з організму, як алкоголь,
Надійно закодувавши: більше ніколи.

Та я розумію, що більше вже не зміню
Нічого й ніяк, а за хвилину знатиму:
Він дзвонить у двері, весь з меду та із вогню,
І страх, як дитина, біжить йому відчиняти.

* * *

Мій інтимний словник, зірко моя провідна.
Мапа таємного острова, дивне щастя безкарне.
Затонулі вітрильники піднімаються з дна.
Ти не відводиш очей. Золотими, карими
Дивишся, як не можна, як ніколи й ніде
Більше уже не дивляться, опускаючи погляди.

Втрати, міста, удачі, кілька імен людей,
Що блукають світами, море на видноколі,
Кілька слідів, які поволі білий ковтне пісок,
Трохи ніжної солі на пересохлих вустах.

Я завмираю. Не хочу жодного зайвого кроку —
Звідусіль підступають темрява й німота.
Рік за роком триваючи, не знаходячи слів,
Пригортатись у темряві — як читати молитву.

Воскресають із моря землі і кораблі.
Ти очолиш флотилію. Ти привчиш мене жити.

ііі

Уперті тридцять вісім тримаються третій тиждень, у голові, як навмисне, юрмляться різні дурості. Трюми квартири наповнює найважча з іржавих тиш. І ось ти якогось дідька приїжджаєш і температуриш.

Повітряна куля в грудях надимається, все росте. З'їдає сусідські вікна туману вологий рот. Мало що може бути солодким таким і нестерпним, як розстібання усіх незлічених гудзиків на білій твоїй сорочці. Шептати у мушлю вуха все, що досі не встиглося, відчувати, як слина закипає на іклах, роздушувати об піднебіння соковите ім'я, ламаючи пальці, дерти солоний м'якуш.

І якби ти знав, як я хочу знищити світ, щоб у ньому не вижила жодна душа жива — окрім нас. Або — на ланцюг тебе посадити, у мене порожній стоїть підхожий тихий підвал. І королівську їжу тобі в той підвал носити, пестити тебе і трахати, а потім розповідати, які сьогодні надворі цвітуть чудернацькі квіти, яких співають пісень, яка погода і дата, і що у тебе насправді найкращий у світі ланцюг, і ось тобі колисанка, і ось поцілунок в лоба.

Викшталтуєш терпіння і вростатимеш в цю губчасту темноту, в це позачасове тепло. Так буває, коли ніяк і ніяк роз'єднатися: стиснені близько, майже близнята у плацентарній сумці, потопельники в трюмі, коли вже близько до дна.

Листопад — процесія зі смолоскипами. Темні тіні несуть вогні тремтливі над нами. У нас обдерті коліна. І тридцять вісім. І хто дозволив життю торкатись твоїх плечей. Діжка, з якої ми вичерпуємо провини, переважно взаємні, така бездонна й лунка.

Іржавим суглобам треба трохи мастила, і я тебе випущу — чорним полем босоніж, під перший сніг. Його я теж відпустила. Відбуто покару, дзвенить ланцюг і міліє сон, і ртуть, минаючи позначки, уповільнює біг. Як воскові згарки, зрослися наші тіла.

Це тридцять вісім. Червоний пруг на шиї у тебе. І мій бойовий батіг уже приторочений до сидла.

oh so cold

Десь є землі з теплим дощем і зеленими вже деревами,
Безпечальні широкі вулиці, до моря вузьенькі сходи.
Думаю, рай — це знати: більше ніхто не помре,
якесь майбутнє існує
і — де ти зараз знаходишся.

Що ти бачиш з вікна.
І що взагалі ти робиш.

Вичищаючи мозок від запитань, як сад від сухостою,
Навіть дивуюся: стільки прожити з цією хворобою.

Шкіра під сонцем, втім, швидко стає золотою,
Ми усе ще буваємо схожі на Божих дітей,
Очі у нас веселі, тільки от губи прокушені.
Кожна маленька ранка — привід залізити в душу.
Але я не збиралася. Я взагалі не про те,
А про рай.

Там дощ
в сад прокрадається тихо.
Я впізнаю навпомацки сонне твоє тепло.
І, власне, цього достатньо.
Ти куриш в пітьмі, ти дихаєш.
На вогник твоєї цигарки злітаються НЛО.

S.

Не вимикай світла у нашій кімнаті.
Коли ми замкнемо двері, сховаємо ключ,
хай це буде наша заповідь одинадцята:
Не згаси.

Маленька моя домівко, зерня гірчичне,
з якого росту, сонних очей не заплющуй,
через гори я чутиму, як ти за нами мовчиш.
Чорнохутрі лисиці

з очима темно-зеленими вийдуть шукати слід,
горлиці повизбирують сіль із наших криниць
і полетять із нею за нами за півземлі.
Не порви на горлі струни.
Не згаси.

І гадюки пістряві повзтимуть до тепла й молока,
надпиваючи по дорозі яйця пташині,
зимувати під нашим ганком, зміїний вирій шукаючи.
Пам'ятай безсило,

як нам вікна чужі печуть — аж дірки до кісток,
і, коли проминаємо, хлюпає нам у спину
світло міст і сіл — озера пекельного спокою.
Не згаси.

Хай ця лампа триває сто років, триста мандрівок.
Де вмивались ми з однієї річки, одним втиралися рушником,
де ходили під Богом, чий дім на високій горі —
ніч в долині.

Знаєш, це як в дитинстві, стоїш у дверях і дивишся:
у кімнаті ялинка з вогнями, світло по стінах блукає,
а тебе ніхто не кличе туди, у диво.
Нас життя переполовинює,

та замкі домівок беруть солоні ключі в роти.
І коли я змалію до безокого хробака —
все одно відчую, куди повзти.

горіховий ковчег

Це старість великою рибою б'ється в глибинах обличчя,
крига шкіри прозора — мені її видно, чуєш.
Ти рибалив задовго. Вгамовуйся, чоловіче.
Я вночі пантруватиму. Дивлюся углиб, мовчу.

Світ починає потроху, а густо мовчати про тебе.
У туги твоєї хутро чорне таке, соболине,
гладжу її всю ніч, долоні м'яко і тепло.
Неможливо було би любити зиму, якби не

народження, що стаються всупереч.
Та іще кілька втеч.

Старість — рибина хитра, не потривожить плеса,
і річка ця — твій хребет, а ніч — найтихіша з течій.

Замкнений в долі співця, ти приречений бути розтерзаним.
Хоча мені інколи сниться інакший наш дім:
високі шафи з книжками, вікно у мокрий садок,
скрипуча дошка підлоги, п'їтьма над сходами.
Доки

вино у твоєму тілі лишалося молодим,
як я читала мапу поміж гострих лопаток,
як пам'ятала губами родимки-острови!
Вина хочуть у грона. Річка пливе до витоку.
Застрягає між ребрами, рветься із тебе фаду.

Зістарилися коханці, так і не ставши дорослими.
Довкола осі, ніби дзиґа, кружляє кімната.
Підстав мені стільчик — мого дитячого зросту
досі замало, щоб тебе цілувати.

Так довго, як умирати на дибі, просити пробачення.
Рибини об лід ударяються — і дзвенять.

Несеш обережно сходами паруюче і гаряче,
так, ніби серце вилилося в горня.

палітра

Вересень повертається, щоб змінити усе.
Лізе крізь тектонічний розлам чорна густа ріка,
несе вчителів, що били тебе лінійкою по руках
у монастирській школі
чи то пак
в медресе,
друзів загублених — привидів білолицих,
шепоти й крики, ще якесь шумовиння.
І дівчат з напівсонних сільських світлиць,
котрі стрибають одразу далеко за жовту лінію.
(Спершу усі вони хочуть позбутись акценту,
сірі тіла прохолодні й вузькі, як у риб,
втім, до дресури придатні, засвоюють правила гри,
вміло підтримують зв'язку донор-акцептор).

Гучно у повних трамваях співає ненза
про те, як летять з України птахи над хатою.

Якщо вже цей місяць ріже всіх однаковим лезом,
то звідки надія вижити
та
не інфікуватися.

Плаває в небі над містом ванільно-цукрова вата.
Вогники болотяні рахуєш, аби заснути.
Горбишся над ранковою кавою, мій навісний Меджнун,
і не згадаєш навіть, куди хотів прямувати.

Вересень. У повітрі зелений сопух боліт.
Чоловіки на межі нервового зриву.
Я проведу, ходи за мною услід.

Ліхтарів слизькі роздушені сливи
соком на плечі скапують.
Більше — жодних уроків.
Твоє безумство і далі буде високим.
І тільки, щоб пам'ятати, в'яжи на зап'ястя нитку:
Вересень повертається знову усе змінити.

замовляння на смиренність

За десять років, чуєш, всього за якихось
десять років кружляння серця, стікання кров'ю
ти мало змінишся.
Вік — лише твоя примха.
А я, мій милий, буду уже старою.
Такими, власне, народжуються — всередині вітер зимовий.

Але час нічого не глушить. Спрага непогамовна.
Місто густо пахне яблуками і перцями.
Як і три роки тому, слухається Ніна Симон.
Світла шрамована спина в нічному люстрі трюмо
спалахує, і досі — ножем по очах.
І прецінь

можу любити твою щасливу незмінність.
Як в'юнка саламандра, оживаєш на попелищі.
Інше питання — що́ на споді брехні,
скільки вузликів на звороті цієї вишивки.

Тоскна й солодка пора врожаїв, заготівель,
пашіє духовка, печеться пиріг зі сливами,
так тепло і тихо в домі — аж за грудниною мліє.

Я знаю цю казку: скупався в киплячій олії —
і вийшов із неї молодшим, іще вродливішим.

Якось переживу вже цю нестерпну красу.
Навчуся належати тихо,
не сіпатись і не паритись.
Дерев'яною ложкою буду мішати суп
любовним жестом, так само, як ти
лівицею гладиш гітару.

По роках любові у цьому тихому домі
оселилася зграя сердець різномастих:
брошки, пряники та кулони — оселі заломлених променів.

Звичка: руки розкинуті — падати, обійматися.

І приходить таке, що зробить обох сильнішими,
хоч насправді краще б гуманно вбило на місці,
і тікаємо ми, як малі посивілі миші,
в підземелля, де довго рухалися самі.

За роки серця мої з'їли мій срібний ніж,
безпарольно й безкарно пускає в глибини простір.
По кімнаті ходять: брехня на коротких ніжках
і тифозне світло нічне — снодійного просить.

Є великі дерева, та сенсу немає в них,
бо жвавіший і швидший вологий шипшинний рот.
Є горіхове листя між сторінками книг,
жовта лампа до ранку.

І є в'язниця,
гаррота.

Є поля, у яких цвіте петровий батіг,
є Петро, що стоїть з батогом при райських воротах.

Барахлить в холодильнику камера молодильна.
Що іще обживати тут, між водою та димом?
Готувати без солі, стелити крохмально, чисто.
Є місток, по якому йти і не вийти з води.
Тільки б раз поточитися.
Тільки
раз
поточитися.

Осінь така відмінна від тієї, котра торік.
Наприклад, туман замість холоду.
Ми мало спимо, обоє.
І щось таке, для чого немає слів, стоїть у горлі,
мов крик,
Чи страх — найгірше, що може
трапитися з тобою.

Поки ти спиш, хтось конче має зайти і сказати мені:
Ти дуже схудла, бачиш, тепер
он як випирають ключиці.
Бо я, розумієш, дивлюся на себе, на тебе і думаю:
це уві сні,
І це не моє обличчя й тіло. Буває ж, таке насниться.

Довге ралі до першої крові, як один довжелезний глюк.
Ну ж бо, спи на снігу, вдихай вогонь,
зведи палац на воді.

Ми не захопили в дорогу жодної з тих улюблених
Книжок, що в разі потреби
заміняють нам долю та дім.

Одначе, ми ж вижили, ми одне одним вкривалися від
Протягів і тривоги, і від нічних кошмарів.
Та онде, вже близько, на колючих лапах іде зима.
Вона павучиха із гострими жвалами,
в неї бездонний живіт,

В якому ще стільки нових ненароджених зим,
Що я навіть не буду казати тобі: «Втікаймо».
Я перебрала багато днів, як патрони у магазині.
Наш острів далекий від берега.
Така от сумнівна карма.

Вени під шкірою теж — карта потойбічних річок.
Я знаю всі їхні назви, як знаю всі твої м'язи.

Я хочу перепливти безодню з твоїм ім'ям.
Мені, як не дивно, зараз потрібен надійний човен.

А човен собі вертається — останній сезонний рейс.
Ріка піднімається вгору, в серце, туди, де літо.

І я лягаю під тебе, як під типографський прес —
На мені після тебе завжди проступають літери.

V I I .

З М О В А

Д Е Р Е В

сон дереворуба

Срібнокриле дерево, що зростало на волі,
розлоге, буйне — прикликає стукіт сокир;
це поклик жертви, що сходить соком.
Ти відчуєш його, як пес, іздала; невтямки,
як ти умієш ввібрати його з повітря кожною альвеолою.
Ти ловиш кожную молекулу запаху, як самець “павичевого ока»,
як, чорт забирай, Гренуй:
ніхто не знає, як п'яно вгризатися у волокна вільнорожденності;
тепер ти нічвид, ти нестямний світляк, більше немає сну —
під відкритим небом дерево виросло, кличе, жде.

Дерево на роздоріжжі, супроти усіх вітрів,
що знало кількох повішаних, цвіло солов'їним голосом.
Ти гарчиш, ти-бо добре знаєш: ця свобода вартніша срібла,
але тобі не потрібне срібло; тобі подобається золото.
Ти хочеш розлуцтити насініну і суть на світло дістати:
що воно, ця свобода,
хто взагалі така.

Твоє дерево там, де ховає річка утоплеників у рукав,
де шовковиці сиплють ягоди просто в царство жабів і латать,
де триває й триває триклятий липневий день.

Ти мусиш туди піти і крила гілок обчухрати,
бо свобода, як астероїд, на землі залишає кратери,
і якщо оступитися — можна упасти
глибоко,
де

корені крізь очниці нанизують мертві голови,
клітки грудні — поміж ребра; віками нижуть наміста.
Так виростає дерево, що стежку життя твого
розгойдує між гіллям, як мотузяний міст.

Ти рубаєш і п'єш його зойки, рубаєш аж так,
ніби хочеш із себе хребет одним рухом вирвати;
відпочити пірнеш на задушливе дно трави,
там під коренем змії мружаться золотаво.

І ти — щасливий, задиханий, облизуєш кров із сокири.

Світлою шкірою криги заростуть наші брами й рани.
Дощ зледенілий сиплеться у розбухлий Дністер.
Іржаві зіниці і коси руді.
Пані моя, пані,
Звідки воно, це дерево,
Що в горлі мені росте.

Торк та торк по шкірі — знати би, що то відходить.
Очі в зустрічних — білі, як ягоди омели.
Губляться дні і числа.
Птахів здуває у воду.
І чи на цьому камінні колись ми двоє цвіли?

Прозоре військо музики у серце списами коле.
У тріщинах шкіри вітер ворушить сполохані тіні.
Ходжу я, босий скрипалик,
У снах чужих по околицях,
Несу темнооку скрипку
За руку, як мертво дитину.

Ще молодий, а сивий. Пані моя, пані,
Скоро зима надійде, нас на зубах розмеле.
Кожен собі фортеця. В темному підземеллі,
Звідки уже не вийти,
З каменя родиться камінь.

П'є мій голос дерево, дряпає горло віттям.
Річка пнеться на кручу, зимна і лячно тиха.
В темному підземеллі, звідки уже не вийти,
Осінь висить наді мною,
Довга й важка, як батіг.

Змова дерев

І скажу тобі так: ці дерева вкрадуть наші сни.
Вогке дно і грузьке у тутешніх сердець та містечок.
А дерева не сплять. Ми виходимо в сад, і вони
Нас безлистими пальцями мовчки хапають за плечі.

Темні пазурі гострі і рани на тілі тонкі.
Проростають крізь нас ці дерева й не гояться з віком.
Це ж бо ми, це ж бо ми, що взяли собі їхніх батьків
На ліжка і комоди, на мисники, двері та вікна.

В дерев'яному ліжку із різьбленням у головах,
Що його п'ятий рік доїдає настирливий шашель,
В казанкові грудей перемішую ребрами кашель
І кажу:
— Утікай,
Через сад, де висока трава,

До ріки...
Але пізно.

Вартує на березі човен.
Дерев'яний хребет йому річка ламає і студить.

Я хотіла би знати в обличчя те дерево, що
Крізь холодний туман припливе
І наступить на груди.

данешта

Ну от приїду я в те село — і що їм усім скажу —
«Ви не там його поховали»?
Їхнє право. І справа, зрештою, теж.
Хіба що відзначу: спокійні, можливо, навіть безжурні.
Але посадили над ним шипшину. Красива, розлога. Цвіте.

Йому казали, що з молодих коханок не буває нічого путнього.
А ми купалися в зливу. Ерос, Танатос, Джа.
Мені заважало довге волосся. Жартувала: обріжу, коли захочу забути.
Нам казали. Нас попереджали.

Усе нечесно. Усе не мало скінчитися просто отак.
У нас же на річці тоді не поцілила блискавка.
Ми їздили містом по колу в трамваї.
Трусило і хилитало.
Ми спали разом під яблунею на занадто твердій землі
(тепер він більше про землю знає).
Нам бувало занадто глибоко.
Ми бували занадто близько.

І хіба так можна: він помер, а я його все ще хочу,
Вночі прокидаюся. Аж болять. Хоч вий чи гризи на зап'ястях вени.
Чоловік співчутливо долонею мені затуляє очі
і каже: «Спокійно, мала. Спокійно. Він уже
не повернеться».
Він до останнього все сміявся: ти така юна, от моє серце старе й згоріло.

Чуєш, у мене також,
вважатимем — нічия.
Що я можу? Щоліта привозитиму тобі два яблука.
І діти твої сердито скидатимуть їх із могили.

Все тонший панцир, все гостріший звук.
Зміліє річка — не помітиш навіть,
Лише в глибоку вислизне траву
Дитяча пісня, що в руці конає.

Задуха від мовчань і споглядань.
Так боляче ступати по землі нам,
Що кидається по слідах вода,
І, плачучи, хапає за коліна.

Всі ріки йдуть, а ти стоїш край них.
Вдихаєш сонну синь між берегами,
Неначе вкотре п'єш вино вини,
Різка і гостре, мов кардіограма.

Коли ж відчуєш, як болять іти —
Аж власне серце видихаєш з криком.

А кров співає, наче ти — не ти,
А ще хлоп'я, не навчене любити.

Та ломиться і в неї голосок.
В зіницях ноти гаснуть, вищі й вищі.

Ти закопаєш серце у пісок,
Щоб тут за рік повиростали вишні.

перетворення

Немає печалі більшої, як придорожні черешні:
соковиті діти, вчовгані ув асфальт, забуті іще у червні.
Літо стирає червоне, та не приносить полегшення.
Згодом ти знатимеш, як це, принцесо сапфірних печер,

дівчино, темне зернятко, мед під твоїм язиком.
Ягода переляку сходить соком, розтята.
Тобі ще півроку спати із отим мудаком,
щоб народити від нього світле тепле дитятко

і випурхнути з коробки, покинувши на бабусь.
І вже незворотно знатимеш таке, що боже-ти-збав:
як корчиться пустоцвіт, що програв боротьбу
за подальше тривання;
і як опадає зав'язь,

і як пожирає зойки напасена тлуста тля,
що літо стрімке й безгучне, як професійний вбивця.

Перші айстри несамовиті — очам болять,
заплющившись і відчуєш опіки на сітківці.

Де твій дім, черешенько, де плаче дитя твоє?
Де твої сни на зиму складено у комору?

Як харчі в супермаркеті, тихо гниють взаємини,
медом із рота поїш птаство дивне, заморське.

Отже, печаль. І в'яне перше з твоїх облич.
Життя зшивається грубо з розідраних половин.
Діти впали у землю. Діти не проросли.
Черешне-черешне,
знайди собі пісню
іншу.

нічний вітер

Не виходь супроти повні — так добре чути під нею,
як шумлять усередині тебе ліси мовчань.
Ними лячно ходити. І злітає з плеча
привид вигуку — тепла прозора нетля.

Трубчасті кості трав, жоломійки сновид,
хрускіт і спів.
Птахам в голосах відмовлено.
Тягнеться пальцями ліс до тканини світла —
розторочити, спороти аж до основи.
Листяна шкура вилискує, здерта зарано,
щотравини, щогілки все робиться хижим, іншим.
Кожне стебло, що вдосвіта вкриється інеєм,
росте усередину — вже саме собі храм.

Тільки чорніє тінню церква стара,
на шкірі ночі садно і ворота рани.

Каже: це марення, ключ — підійди, візьми.
Щиро отак говорять лише з німими.

Вранці до церкви входять ліс і трава,
стануть навколішки, правлять собі молебень.

Будеш минати порожні міста — співай
голосом вітру.
І тонко пряди для себе.

на рівні землі

місяць прийшов, тепер ти більше не спатимеш.
чуєш, заворушилося світло в твоїй голові,
чуєш, тобі сигналять в тумані загублені катери,
говорять усі краєвиди із вікон життя, покинуті аеропорти.

зрештою, оживає темна утроба саду.
дише земля, і простір довкола пружний і вільгий,
просто як жінка зсередини: ввійти і проговоритися,
що, крім великого лона, нема і не буде опори.

одквітає твій люд, що та пізня бузкова піна,
втомлена, і несвіжа, і приречено-сіра,
схожа на вату, що лізе боязко, та безупинно
з репнутої антикварної ялинкової іграшки,
яка колись була яблуком, подарованим Єві.
мокрою повстю линнуть до рук дерева.

мушлі жердель розкриються і випустять кажанів
після опівночі — їсти з повітря звуки.
виють річки, перехрестя скіплять, шурхочуть рани краями.
він прокладає русло, тебе на цей біль побільшає.

бурлака і галайда, він землі згодовує білі дні.
земля прошита його маршрутами без анестезії, вживу.
терен рушає рости зі зморшки, як з дна крейдяної ями.
він рухається — ти відчуваєш цей шов.
місяць прийшов, ти так відчуваєш цей шов
на тобі.
у тобі.

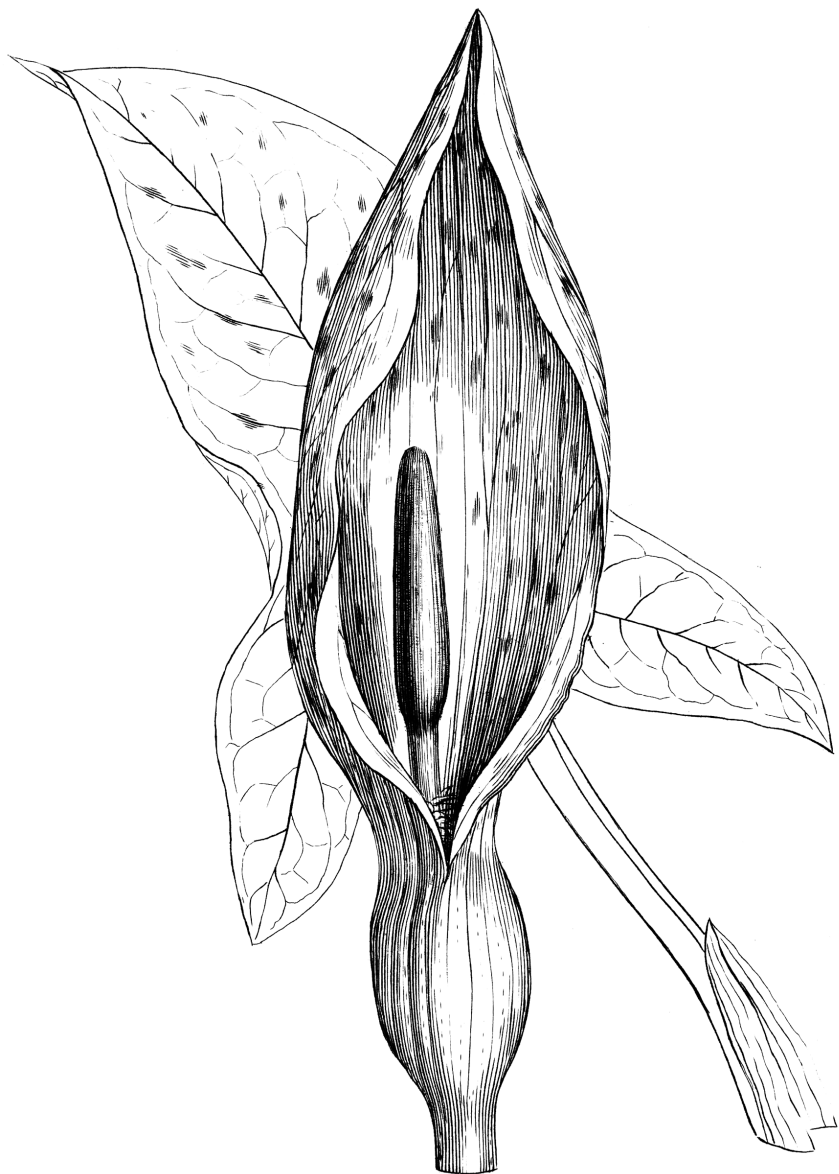
V I I I .

Б Е З -

І М Е Н -

Н И -

К И

без сценарію

Якби оболонка була міцніша, все було би так просто:
вдарити раз колодочкою ножа, розбити дзвінку шкаралущу.
Вискочиш звідти, імаго із іншим диханням.
Сидиш на кухні і дивишся крізь вікно, як сніг у присадку на сонці
світиться.

А якщо треба — біжиш, забуваєш про астму,
рвеш легені морозним повітрям,
біжиш і не падаєш, добігаєш до краю світу,
це ж треба, ти вмієш так рухатися.
Ховаєш обличчя на грудях у нього і плачеш, щасливо й тихо.

А так — не вмикаєш світла,
обдираєш по смужці тоненьку шкірку. Досить боляче, треба сказати.
Важливо не пошкодити серцевину.
Адже ти знаєш: кожному буде по вірі його.
Ну от, серцевина — це віра, і вона соковитіша з віком.

Від часу твого дитинства вулиці стали вужчими:
ефект шагреневої шкіри витримано від і до.
Ти не ладнаєш із цим зимовим сонцем, воно з'являється несподівано,
наче лампу вносять у мозок.

Тире таке довге, таке важке, балансуєш із ним напередим,
стаєш хисткому мостові на поренча.
Але не стрибнеш. На кожному вістрі тире
корчаться потрібні комусь слова. Подібні з повідомленнями про
вручення
сумлінна поштарка носить прямо тобі додому.

Сусідка свариться по мобільному з жеком, щоб полагодили двері
під'їзду:
у нас тут щовечора пахне травою, хтось залишає по собі
шлейф свого карнавалу.
Знаєш, буває — здається, що всіх по сусідству викосила віспа.
Чи там, наприклад, холера. Колись же таке бувало.

Щось завжди залишається: його шарф, його цигарки.
Засохлий слід від розлитих парфумів, на килимі винний корок.
Темна волосина синусоїдою на білій подушці.
Червоним фломастером прокреслена лінія на карті автодоріг.
Подвоєні мрії про поїхати_на_море_і_там_залишитися жити.
І звичайно, зимовий метелик з прозорими крилами в цій кімнаті —
його подих.

Навчатися переживати цей безлад, як виймати голки з-під нігтів.
Як викопати колодязь голкою.
Як малювати непохилу пряму під лінійку.
Як написати рівний рядок десь на вітальній листівці — знаєш,
він зазвичай з'їжджає вниз чи задирає хвоста угору.

І я не хотіла б, щоб ми разом варили і їли щоранку вівсянку,
і в цій квартирі удвох щовечора стікали медом і патокою.
Важливо обдерти тонку оболонку.
Коли обдереться вся — я знаю, це буде просто: волокниста тремтлива
тканина віри.

Торкнешся пучкою, аж здригнешся.
Рани — це рани, ранки — це ранки.
Так минає хвороба росту.
Скоро я сама все дізнаюся, ще одна смужка шкіри —
і я ні про що не питатиму.

без дати

Блаженна приреченість перших секунд, коли
Лише дізнаєшся — і зовсім не вмієш дихати,
Як, зрештою, і прожити найближчих п'ятнадцять хвилин.
Утім, це ні, це не синонім безвиході.

Вихід тут, просто завжди один,
І ніхто не питає, чи подобається він тобі.

Одного дня — пополудні двадцять хвилин —
Ти розумієш, що всі принципи йдуть до біса.

Ви повернулися з двох паралельних воєн.
Вас — непомітно — у світі стало вже двоє.

Просто стискати його долоню тверду,
Просто куйовдити нестрижене темне волосся.
Просто кожен, щоб легше і важче йшлося,
Колись зустріне часточку Божого Духу,

Втілену в тому, хто забігає крок наперед.

Хочеш — питаєш, він скаже, коли помре.
Хочеш — діждеш, побачиш парад планет.

Зі скасованою підозрою на божевілья,
Із контузією і лівим плечем навиліт
Я дожилася до цього глибокого серпня.
Вітер у вікна, світанки такі нестерпні.
Все холоне, ніби відключене від двохсот двадцяти.

Груші гупають об асфальт.
Я, здається, таки жива,
Отже, продовжую йти.

бездомне

Залишений наодинці із мовчанням околиць,
Із димарями й димами, врешті-решт — із зимою,
Ти думаєш: все закінчується,
Навіть ходіння по колу,
Навіть предвічний холод в Землі Королеви Мод.

Коли заніміють пальці, цей іній вповзе в судини.
Навіть з холодного пекла
колись та й знайдеться вихід.
Слід у слід крокуючи, хтось тепло дихає в спину,
А всім замерзлим на вулицях, звичайно,
насниться літо.

Фанерна різдвяна сценка підсвічена ліхтарями.
З вікон пахне корицею. Ковзанка біля мосту.
Знову комусь не спиться. В чорній віконній рамі,
Наче у павутині, б'ється жіноча постать.

Веселий рудий собака. Скрипучий ящик вертепу.
Далеке щасливе фото, підглянуте, як у шпару.
Усе не повернеться завтра.
Може, ще буде тепло.
Видихнеш в небо — біло
і важко,
як той димар.

без іменників

У день, коли він їде, все втрачає свої імена.
Я більше не знаю, як назвати свій дім.
І двері уже не двері, і біла стіна — не стіна,
Розтерзана постіль — не постіль. Тіні дерев бліді

Повзуть ізнадвору, теж не маючи назв.
Я пробую вголос: утома, запах, пітьма.
Я пробую навіть по літерах — занурююся до дна
В замшліу водойму абетки. Але імен все нема.

Я хотіла би, може, поворожити: любить-не любить,
Я хотіла би написати пальцем ім'я на запотілому склі.
Хотіла би шепотіти, згадуючи його: руки, живіт, сідниці, вії, губи...
Але сіті мої стоять порожніми в річці слів.

І тоді я шукаю ключі, відмикаю потаємні шухляди,
Гарячково, поспіхом, аж на пальцях лишаються садна.
І нарешті знаходжу: в коробці з-під шоколаду —
Мій давній голос. Там же — молочний зуб і відрізана довга коса.

Проковтну свій голос, покришений, нафталінний —
Співати виходить навіть, а от світ без назв не минає.
Я зненавиділа б його, і наші ночі в цих стінах,
Якби могла пригадати, що ж це таке — ненависть.

Далі просто хрестоматійне: порвати випадкове фото.
Підпалити у попільниці, дивитися на вогонь.
Потім писати якісь смс. Плакати в телефон:
Дай імена — дітям, речам, опорам світу мого.

Відстань мене накриває важко, як холодна вода,
Не пам'ятаю імені смерті, і тільки тому не помру.
Він приїде. Нагадає значення слів
«дата» і «календар»,
Вилупить з річки тиші іменники доторку, руху.

Назве усе відпочатку.
А поки, речі мої, засинаючи, кличу вас,
Кажу: ну озвіться, де ви, назвіться нарешті, хто ви.
А поки я сплю, крізь мене ростуть слова.
Нові, настирливі,
як бамбук
крізь тіла катованих.

без координат

Географія має властивість не відпускати,
Пити ночами кров, гризти без всякої міри.
Це не тоді, як ти з указкою біля карти,
А коли топоніми носиш під власною шкірою.

Це коли у відпустку замість атрактивних локацій
Їдеш у сморід зацькованих, сонних і злих колоній.
Вмираєш від спеки в автобусі. Потім довго холонеш
У ванні готельного номера.
Трохи відволікаєшся.

Сезонно це починає боліти, як давній шов.
Ти виходиш на вулицю, вітаєшся з незнайомими.
Дехто з них навіть люб'язний: О, Ви знаєте мову?
Звідки це і навіщо? Чому не сидиться вдома?
Кого ти шукаєш? Тощо.

Кому із них розповісти,
Що тут вже немає нікого, тут глухо й темно, як в лісі,
Але ти завжди так рвалася у кожну таку поїздку,
І носила на шії підвісок із назвою міста.

Ця грудка землі назавжди взяла і вкотилася в горло.
І раптом згадаєш обличчя — з роками таке інакше!
І, щоб не крапали сльози, закинеш голову вгору,
І говорити не можеш.
Плачеш. Яка ж дурна.

безрух

Будять ворони або захриплий, як і вони, муедзин,
щойно найкращий у світі сон пригорнув був м'якою лапою.
У кімнаті темно, а надворі ще й зимно,
треба дихати одне одному в тепле плече та увімкнути лампу.
Або заплющити очі і накрити ковдрою голову.
І якщо телефон подзвонить — вдати, що це не нам.
Або залізити в інет і заспокоїти всіх, що живі.

Батько каже: він так змінився, це ж треба, на вулиці не впізнав би;
передавай привіт.
Мама каже: вдягни йому шарф,
ходить розхристаний, застудить горло.

Я розбираю валізу, складаю одяг до шаф.
Я видушую сік із великого апельсина. Я обживаю кухню, я спокійна і
втомлена.

Я сміюся у камеру, обіймаю тебе зі спини,
Із нами немає нікого третього, нікому сфоткати, тож
ми раби автоспуску — збиткується з нас, як хоче.

А у великому світі тим часом, як у дурдомі,
сонце приречено крутитися під куполом шапіто,
акробати сипляться з лив, як груші серпневої ночі.

Прочани із Шамбали йдуть обірвані, неговірки — вуста гіркотою
скорчені.
Трьох Царів додому несуть верблюди. Зустрічні вітри солоні.
Бетлегем неохоче гасить святкові вогні.
На підвіконня сідає синій тутешній сніг.

Це, на хвилинку, зима, тут або всьому логічний кінець, або несподіване
чудо.

Я ховаю під подушку мапи країв, де ніколи не буду,
І торкаю губами карту твоєї долоні.

без музики

Настане день, коли приховати не можна буде зовсім нічого.
Імена проступатимуть на шкірі, як забуті татування хною.

Буде втома після прогулянки містом, і дорога
зворотна весь час під гору. Двері. Квартира. Крики дітей та птахів
кольоровим драже посипляться у вікно.

Це має бути сонячний квітень, щоб очі втомились від світла,
щоб їм було легко в цій затемненій напівпорожній кімнаті,
де навіть на двох забагато місця.

Щоб його бліде обличчя було прохолодне, як місяць,
і до нього хотілося доторкатися.

Будемо лежати на підлозі і пити звичайну воду.
Це так добре часом, до неї навіть не треба хліба,
не кажучи вже про видовища.
З нас повільно вивітриться день; тремтячі коліна, обриси, голоси.
Ми нічого не забуваємо, хоча дуже майстерно могли би.
Лише відпускаємо, бо на забування немає сил.

І навіть не схочеться обіймів і входжень, буває ж стільки любові,
щоб у ній було важко рухатися, ніби мухам у бурштині.
Ніч провалиться в місто, це ж треба, яка швидка.

Хіба що добре доторкатися пальцями,
насолота легкого руху.
Він простягає руку, під тонкою шкірою світиться плетиво синє,
і кров пульсує у цілих ще венах під старими шрами на руках.

І ми раптом розкажемо одне одному те, за що нам найбільше соромно.
Ну, що зібралось за живоття, кілька найпекучіших митей,
про які ніколи нікому.
Він довго і мовчки думатиме, потім тихо засне.

Минатиме ніч. Гойднеться світло розмите
у вікні сусіднього дому.
Місяць покотиться вниз, кришачи край об дахи, і за горбом помре.
Буде чути, як гудуть автомобільні ресори
і як річка під мостом тече.

Звуків більшатиме. Стане так страшно.
Кричатимуть півні. Перші, другі, а потім вже й треті.
Але він, хоч і спатиме, він мене не зречеться.

без тіні

Насправді усі вони бути хотіли мною,
деякі навіть пробували, та повсякчас даремно.
Днище, як рифом, продерши старим димарем,
місяцева карака входила у вікно,
як в порто-франко, куди дозволено ввозити
невільників тонконогих у золотих кайданах.

Але тих, що бруднили мою дорогу слідами,
я витрущувала, неначе висхлі риб'ячі хвостики,
з другого поверху.
Нижній вершковий крем
тіла брала на пальці, втирала в ключиці, в стегна,
щоби напевно знати: навіть якщо він помре —
смальною, фрескою на мені проросте.

Але всі вони пробували казати мої слова,
гойдатись у такт причаленому кораблю,
хлебтали, як псиці, відживілу кров з калюж,
щоб силу здобути. Та їм вона не давалася.
Скільки мій голос вони у себе не всотували,
у надії його оселити у власних нутрах —
рвалися барабанні перетинки, вибухали, достоту,
слух витікав на плечі, гуснув, хотів згорнутися.

Я їх лущила, як перестиглий нут,
приставляла казан, у якому їм потонути.

Оповідь починається, коли язики торкаються.
Оповідач ударяє мечем по різьбленій таці.

Усі вони бути хотіли мною, а бозна, нащо це їм.
Однаково в порт мій приходить темна вода,
на подих орієнтуючись, вона не може без мене.
А я ковзну його шкірою, що має кільця по зимах,
хай він забере мене, і безпомильно вгадає,
хоч я — невільник у золотих кайданах,
призначений місяцезвіру із очима зеленими.

І море з-під вікон кричатиме:
забери
кораблі свої!

Думаю, справа у мові.
У вогкому лігвищі бестій,
птахів у звірячих шкурах, звірів із плавниками,
у пам'яті язиків обтятих і у невмінні без,
у скрипінні гойдалки, коли ми просто зникаємо,
у навісному двобої на мечях дерев'яних,
у годуванні з руки смарагдами механічного солов'я.

І серпень прийде тобі, коли у мене ще липень,
хоч і липи насправді давно відцвіли у червні.
Ринвами наших слів проповзе і мине
літо.

Тнеш свої кучері.

Ніч запитанням схлипне:

хто ця жінка, ця Єва з яблуком замість черева,
хто чоловік, Адам цей, що літери сіє в неї,
а виростають вічно яблука або діти,
із темними серцевинами, схованими до пори?
А він хотів би сіяти — і щоб сходили звуки, літери,
по три, по чотири в ряд ішли незламні й приголосні.

Це не ти і не я, хоч ми так само покарані
(народиш йому абетку — ноги тобі цілуватиме),
безодня під нами виє, сплітаємося міцніше.
Хто підбирає підранків, якими потім словами
вони говорять — адже говорять? — із рятівниками?
Певно, із тихих горл випурхують голосні.

Біг у повітрі неспинний, бо над зубами капканів.
Предківські черепи сходять миром на срібні таці.
Осьде дім твій, і острів твій. І він злітає, тіка,
і літає низько, підкошений гравітацією.

Проти годинникової крути арбалетний болт
у живому м'ясі. Заводь себе на любов.

Зміст

* * * (Заспівай мені тихо, щоб я відійшла нарешті...)	5
---	---

I. Голоси

живий	9
місіонери.. . . .	11
пісні невірників. будівничий мосту	13
скрипка	16
хранителі.	17
безсмертні	19
сиди з освітлених вікон.. . . .	20
надвечірня пісня птахолова	21
свічник.. . . .	22
віла	23
падре	24
сильний.	25

II. Війна та молитва

краєвид із великим місяцем	29
молитва #5.. . . .	31
місто Голод	32
шосте квітня.. . . .	34
* * * (Озирнешся назад і відчуєш у горлі сіль...)	35
севда	36
морський бій	38
лихоманка	39
fethi	41
велика тиша	42
прогулянка з янголом	44
вулиця Озеро.	45
злітати і залишатися	46
return ticket	47

III. Зима в Каперні

* * * (Трохи пам'яті, пам'яті...)	51
колискова	52
опівнічна пісня з-над обрію	53
трамонтан	54
звичайний	55
зима в Каперні	57
* * * (Поміж двома морями глибока ніч...)	59
пойраз	60
сирітське	61
* * * (Скоро можна влітати у коси срібні намистини...)	62
кісточка	63
* * * (Міста застеляє димом...)	64

IV. Дві Марії

* * * (Дівиця Марія — провінціалка...)	67
* * * (Скільки життів ховається під капюшоном Лусіти...)	68
* * * (або народися лялькою. він знайде тебе тоді...)	69
лубок	70
la Набана (до О.)	71
вінчання з морем	73
* * * (Сколупуєш фарбу з рідного...)	74
* * * (Я любила цю жінку...)	75
дві Марії	76
портрет із дитиною	77

V. Рівнина-рана

* * * (Рідне місто на пам'яті, наче прищипка...)	81
* * * (Відживати повільно, як масло повзе по ножі...)	82
* * * (Покинув цю землю...)	83
* * * (Ранки довгі та млосні...)	84
астма	85
empty	86
* * * (Пам'ять, знаєш — це теж така собі лотерея...)	87
рання темрява	88
вдома	89
* * * (Проживаючи тридцять, вкриваюся темною патиною...)	90

*** (Роки прудкі, як ці вужі...)	91
prychynna reloaded	92
утеча темною вулицею	93

VI. Тисяча і одна

*** (я хотіла б, щоб це було довше...)	97
викрадення	98
собачі троянди	99
дзеркальна кімната	100
кінець літа	103
ранок зрізаних квітів	103
*** (А що, як я тоді би минулася...)	105
*** (Це любов старих...)	106
*** (Докури і мовчи...)	107
*** (Ти мені, звісно, не подаси...)	108
*** (Грудневі тижні ворущаться в банці...)	109
*** (Мій страх — він зі мною, куди б не поткнулася я...)	110
*** (Мій інтимний словник, зірко моя провідна...)	111
???	112
oh so cold	113
S.	114
горіховий ковчег	115
палітра	116
замовляння на смиренність	117
*** (По роках любові у цьому тихому домі...)	118
*** (Осінь така відмінна від тієї, котра торік...)	119

VII. Змова дерев

сон дереворуба	123
*** (...)	124
змова дерев	125
данешта	126
*** (Світлою шкірою криги заростуть наші брами...)	127
перетворення	128
нічний вітер	129
на рівні землі	130

VIII. Безіменники

без сценарію..	133
без дати.	135
бездомне	136
без іменників.	137
без координат	139
безрух.	140
без музики	141
без тіні	143
 * * * (Думаю, справа у мові...).. . . .	 144

Про проект «Електрокнига»

Сучасна книжка існує одразу в декількох «агрегатних станах» — електронному, друкованому, аудіо тощо. В проекті «Електрокнига» електронні версії розповсюджуються умовно-безкоштовно, з оплатою постфактум. Якщо ця книжка потрапила до вас безкоштовно, ви можете віддячити Катерині Калитко, переказавши її номінальну вартість 15 грн. на картку, номер якої автор скаже вам особисто, варто написати на kalytko@meta.ua

Якщо ви хочете мати паперовий примірник книжки, замовити його можна за адресою elektroknuga@mail.ua, і ми відішлемо її поштою по Україні або передамо при зустрічі в Києві.

Цю та інші книжки видавництва «Електрокнига» в паперовому вигляді ми друкуємо на замовлення невеличкими накладками і розповсюджуємо також через книгарні. Це все ще трохи дорожче звичайного друку, але це гарна нагода врятувати кілька берізок і підтримати молодих авторів.

З повагою, Антон Санченко.

Найкращий спосіб спонукати автора писати наступну книжку — розрахуватися з ним за попередню.

Калитко К.
Сезон шторнів. — К.: Санченко: Електрокнига, 2013 — 150 с.: іл.

ISBN 978-6177026-13-5
ISBN 978-617-7026-02-9 (серія)

Редактор: Анна Вовченко
Коректор: Олена Парговська
Дизайн, верстка: Ілля Стронговський

Мова видання: українська.
Передано в друк 01 вересня 2013 року.
*** умовних друкованих аркушів.
Наклад *** примірників.

Віддруковано ***

Книжка поширюється в рамках проекту «Електрокнига», одночасно в паперовому і в електронному варіантах. Паперовий варіант з доставкою по Україні можна замовити на сайті «Автура» [www.avtura.com.ua].

Якось так склалося, що в нашому світі
відпочатку все зав'язано на слові.
І руйнування світу починається із
руйнування слів. Від навішаних
«історією відкритих вкладок» смислів
слова прогинаються, тріскають, спочатку
намагаються означити все, згодом
перестають означати що-небудь,
зникають.

Є ще хронологічний аспект. Синдром
слів, сказаних невчасно, і слів, вчасно не
сказаних. Ті останні – найстрашніші.
Катерина Калитко намагається, щоби
потрібні слова звучали в потрібний час.

Тому ця книжка. Про це ця книжка.
І ще – про любов. Вкотре вже, Катре?

Іздрик

Вірші Катерини Калитко, однієї
з найсамобутніших українських поетес,
стаються з тобою як несподіване
прибуття буття, як розчачування навісті
небачених краєвидів і драматичних подій
душі. Зримі, чуттєві, просотані
коштовними зблисками вишуканих
неологізмів, ці вірші запам'ятовуються як
фільми з неповторними сюжетами,
переконуючи читача, що повсякденна
реальність – це не вся реальність.

А довірлива, часто щемка інтонація
змушує відлунювати найсокровенніші
емоції, нагадуючи, що ми співучасники
не тільки таїнства мови, з якої видно
моря трансцендентного, а й таїнства бути
людиною.

Костянтин Москалець

М О Р Е

Д І Л И Т Ь С Я

Н А

М О Р Я